

4.1 A poboación galega

Antes de entrar na análise da poboación desde a perspectiva do mercado laboral (poboacións activa, ocupada, desempregada, etc.) cómpre realizar un achegamento á situación demográfica de Galicia nos últimos anos, porque é un claro condicionante da evolución dalgunha das variables significativas para a análise do mercado de traballo.

4.1.1 Evolución da poboación

A evolución demográfica de Galicia, do conxunto do Estado e da Unión Europea desde o ano 2006 podemos vela no cadro 4.1. Sobrancearemos os seguintes aspectos:

■ Cadro 4.1

Poboación de Galicia, España e UE⁽¹⁾. 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Galicia	2.767.524	2.772.533	2.784.169	2.796.089	2.797.653	2.795.422	2.778.913
España	44.708.964	45.200.737	46.157.822	46.745.807	47.021.031	47.190.493	47.212.990
UE (27 estados)	493.210,41	495.291,90	497.861,32	499.686,60	501.250,63	502.120,80	503.492,12

(1) Datos da UE en miles de habitantes.

Son provisionais os datos de 2012 para Galicia e España e de 2010 en diante para a UE. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.

Fonte: INE (para os datos de Galicia e España) e EUROSTAT (para os datos de UE-27).

■ A poboación galega diminuíu por segunda vez (e fíxoo en anos consecutivos) no século XXI. En 2011 o descenso foi de 16.509 habitantes (un 0,6%, sextuplicando a porcentaxe de 2010: -0,1%). Foi a comunidade autónoma (á par da canaria) con maior intensidade da perda demográfica no último ano. Pola súa banda, medrou en 2011 a poboación total española (como en todos os anos analizados) pero fíxoo moi lixeiramente (en 22.497 habitantes), de xeito que tivo o menor crecemento do período analizado.

■ A suba acumulada da poboación galega desde o ano 2006 foi de 11.389 habitantes (un 0,41%) mentres que a española aumentou en valores absolutos nese período en 2.504.026 persoas (un 5,6%), polo que o seu ritmo de crecemento multiplicou por trece ao da poboación galega no último sexenio. Este dinamismo demográfico español foi superior ao da poboación da Unión Europea, na que subiu un 2,08% nese sexenio, algo máis da terceira parte do crecemento poboacional medio de España.

■ Como consecuencia da dispar dinámica demográfica de Galicia e o total estatal, a porcentaxe da poboación galega sobre a española baixou do 6,19% (a 1 de xaneiro de 2006) ao 5,89% (o mesmo día de 2012); esta perda de peso porcentual demográfico do último sexenio insírese nunha nidia traxectoria descendente da ponderación poboacional galega a longo prazo.

■ O peso relativo da poboación galega no total da Unión Europea pasou dun 0,56% (a día 1 de xaneiro de 2006) a un 0,55% (o mesmo día de 2012), mentres que a ponderación da poboación estatal na UE nese período pasou de representar un 9,10% a un 9,38%.

A desagregación dos datos por comunidades autónomas pódese ver no cadro 4.2, do que salientaremos:

Poboación⁽¹⁾ por comunidades autónomas a 1 de xaneiro de 2012

■ Cadro 4.2

	2012	Variación absoluta último ano	Variación relativa (%) último ano
Andalucía	8.437.681	13.579	0,2
Aragón	1.346.884	591	0,0
Asturias	1.077.090	-4.397	-0,4
Baleares	1.118.654	5.540	0,5
Canarias	2.115.049	-11.720	-0,6
Cantabria	593.620	499	0,1
Castela e León	2.543.413	-15.050	-0,6
Castela A Mancha	2.119.942	4.608	0,2
Cataluña	7.565.603	25.985	0,3
C. Valenciana	5.123.511	6.321	0,1
Extremadura	1.106.705	-2.662	-0,2
Galicia	2.778.913	-16.509	-0,6
Madrid	6.489.768	88	0,0
Murcia	1.472.837	2.768	0,2
Navarra	643.713	1.662	0,3
País Vasco	2.191.722	7.116	0,3
Rioxa (A)	323.302	347	0,1
Ceuta	83.820	1.444	1,8
Melilla	80.763	2.287	2,9
España	47.212.990	22.497	0,0

(1) As cifras son provisionais.
Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes.

■ Cataluña, Andalucía e País Vasco rexistraron, por esta orde, os maiores aumentos de poboación (en valor absoluto) no último ano, no que cinco comunidades autónomas diminuíron a súa poboación: Galicia (en 16.509 habitantes, a maior diminución das comunidades autónomas), Castela-León, Canarias, Asturias e Extremadura.

■ Por porcentaxe de variación, as maiores subas –ademais das dúas *ciudades autónomas*– tivérona Baleares, Navarra, País Vasco e Cataluña, mentres que as maiores diminucións foron Galicia, Canarias e Castela-León.

■ As catro comunidades de máis poboación (Andalucía, Cataluña, Madrid e a Comunidade Valenciana, por esta orde) concentran a día 1 de xaneiro de 2012 un total de 27,6 millóns de habitantes, o que representa un 58,4% da poboación española. Galicia é a quinta comunidade polo seu tamaño poboacional, xusto por detrás da Comunidade Valenciana (aínda que moi lonxe dela) e por diante de Castela-León.

A desagregación por provincias da evolución da poboación de Galicia de 2005 a 2012 (cos datos do 1 de xaneiro) reflíctese no cadro 4.3: baixou ano tras ano nas provincias de Lugo (agás en 2008) e Ourense, mentres que subiu todos os anos menos o último en A Coruña e máis en Pontevedra. Velaí un bo xeito de constatar a *Galicia das dúas velocidades* demográficas, así como a reviravolta que se produciu no último ano, no que por primeira vez no século XXI diminuíu a poboación nas catro provincias de Galicia.

■ Cadro 4.3

Poboación. Galicia. Por provincias. 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A Coruña	1.126.707	1.129.141	1.132.792	1.139.121	1.145.488	1.146.458	1.147.124	1.143.359
Lugo	357.625	356.595	355.176	355.549	355.195	353.251	351.530	348.649
Ourense	339.555	338.671	336.926	336.099	335.642	335.219	333.257	330.151
Pontevedra	938.311	943.117	947.639	953.400	959.764	962.472	963.511	956.754
Galicia	2.762.198	2.767.524	2.772.533	2.784.169	2.796.089	2.797.653	2.795.422	2.778.913

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.
Datos de 2012, provisionais.

As perspectivas para a década seguinte non son precisamente de que se vaia producir unha reviravolta demográfica en Galicia, que posibilite un forte crecemento poboacional. No marco das proxeccións de poboación para o período 2011-2021, que anualmente elabora o INE e desagrega territorialmente o IGE ata o limiar das agrupacións de comarcas (en 20 áreas para toda Galicia), sobrancearemos que Galicia presentaría unha evolución de continua diminución poboacional, acumulando un decrecemento demográfico do 3,2%.

As provincias de Lugo (-7,5%) e Ourense (-7%) terían o baixón máis grande nese período 2011-2021, por riba do dobre da diminución media de Galicia, mentres que Pontevedra (-1,4%) e A Coruña (-2,4%) quedarían por baixo da media galega.

Nun maior nivel de desagregación territorial (o estudo en 20 áreas), é de salientar que só en tres áreas está previsto unha suba da poboación en 2021 respecto da que teñen en 2011: Santiago (3%), Pontevedra (1,5%) e Pontevedra Sur (0,3%); nunha área a poboación sería a mesma (O Morrazo) e nas outras 16 baixaría a poboación, marcando os máximos as áreas de Lugo oriental (-15,7%), O Carballiño- O Ribeiro (13,3%), Ourense central e Ourense sur (ambas cunha diminución poboacional do 11,5%).

4.1.2 A poboación estranxeira

A chegada de poboación do estranxeiro foi un dos fenómenos demográficos característicos da nosa sociedade (sobre todo no total estatal) na alborada do século XXI, sen esta afluencia de inmigrantes de outros Estados non é posible entender o notable aumento dos últimos anos na poboación ou a suba do índice de fecundidade.

■ Cadro 4.4

Poboación estranxeira en Galicia. 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	69.363	73.756	81.442	95.122	106.129	109.222	110.468	111.332

O dato de 2012 é provisional.
Fonte: INE. Padrón Municipal de Habitantes. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.

No *Informe Sociolaboral de Galicia de 2010* sobranceabamos a forte suba da poboación estranxeira residente en Galicia do día 1 de xaneiro de 1998 ao mesmo día de 2010, xa que se quintuplicou (pasou de 19.693 a 109.222 persoas). O cadro 4.4 explicita que esa suba continuada e intensa da poboación estranxeira empadroada en Galicia deu paso a un crecemento moi lixeiro no último bienio (2.110 persoas).

No cadro 4.5 pódese ollar a desagregación provincial da poboación estranxeira que reside en Galicia a día 1 de xaneiro de 2012. Sobrancearemos que:

**Poboación estranxeira.
Galicia (e provincias) / España. 2012**

■ **Cadro 4.5**

A Coruña	39.614
Lugo	14.647
Ourense	16.915
Pontevedra	40.156
Galicia	111.332
España	5.711.040

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro.
Os datos son provisionais.

■ Nas provincias cun maior grao de desenvolvemento económico-social (A Coruña e Pontevedra) residen na actualidade 79.770 persoas estranxeiras; concentran un 71,7% do total de Galicia.

O cadro 4.6 permítelle ás persoas interesadas realizar o seguimento da evolución da poboación estranxeira en cada unha das comunidades autónomas (e no total español) no último trienio.

■ A poboación estranxeira inscrita nos padróns municipais de Galicia a 1 de xaneiro de 2012 segue a ser, como nos dous anos anteriores, un 3,9% da nosa poboación (menos da terceira parte da porcentaxe estatal: 12,1%).

■ Galicia ocupa, como nos anos anteriores, a penúltima posición no *ranking* das comunidades autónomas polo peso relativo da poboación estranxeira residente (a última é, un ano máis, Extremadura). Baleares e a Comunidade Valenciana encabezan a clasificación.

■ A participación de Galicia na poboación estranxeira total residente en España é actualmente un 1,95%, porcentaxe que supón un terzo do noso peso relativo poboacional no conxunto estatal.

■ No conxunto de Estado o número de persoas estranxeiras empadroadas baixou en 2011 por primeira vez no século XXI; a diminución foi de 40.447 persoas, fronte á suba de 864 persoas en Galicia.

■ Cadro 4.6

Poboación estranxeira. Por CCAA. 2010-2012

	2010	2011	2012
Andalucía	698.375	730.155	743.620
Aragón	172.015	171.193	170.956
Asturias	49.149	50.399	50.762
Baleares	241.704	242.812	242.138
Canarias	305.661	307.009	309.674
Cantabria	39.010	38.994	39.214
C. A Mancha	228.290	232.735	235.249
C. e León	167.597	172.816	172.298
Cataluña	1.193.283	1.185.852	1.183.907
C. Valenciana	884.622	880.782	879.166
Extremadura	38.747	41.719	42.318
Galicia	109.222	110.468	111.332
Madrid	1.071.292	1.067.585	1.009.926
Murcia	240.605	240.863	237.067
Navarra	70.931	71.600	69.148
País Vasco	139.229	145.256	151.162
Rioxa (A)	46.342	46.288	46.185
Ceuta	3.993	4.928	5.657
Melilla	8.873	10.033	11.261
España	5.708.940	5.751.487	5.711.040

Fonte: INE. Padrón Municipal.

Datos a 1 de xaneiro de cada ano. Os datos de 2012 son provisionais.

4.1.3 Movementos naturais de poboación

A posición relativa da variación natural da poboación galega entre as distintas comunidades autónomas no último ano reflíctese no cadro 4.7; velaí algúns trazos:

■ Galicia rexistrou no ano 2011 de novo o maior descenso absoluto (natural ou vexetativo) de poboación de todas as comunidades (desta volta, de 8.907 habitantes) e foi algo maior que no ano anterior (no que o descenso fora de 7.695 persoas).

■ No total estatal, pola contra, como nos anteriores anos, houbo un crecemento vexetativo (desta volta de 80.710 habitantes), pero foi moito menor que nos anos anteriores.

■ As comunidades autónomas con maior crecemento vexetativo en termos absolutos foron, de maior a menor suba en 2011, Madrid, Andalucía e Cataluña (ao igual que nos anos anteriores). As que seguiron a Galicia en números vermellos foron tamén as mesmas do ano anterior: Castela-León e Asturias.

**Crecemento natural. Nacementos e defuncións.
Por CC.AA. 2011**

■ Cadro 4.7

	Nacementos	Defuncións	Crecemento vexetativo
Madrid	70.373	41.716	28.657
Andalucía	89.583	65.762	23.821
Cataluña	81.301	60.196	21.105
C. Valenciana	49.530	40.657	8.873
Murcia	17.383	10.360	7.023
Canarias	17.196	13.321	3.875
Baleares	11.358	7.812	3.546
Castela A Mancha	21.284	18.238	3.046
Navarra	6.707	5.073	1.634
País Vasco	20.861	19.857	1.004
Melilla	1.401	475	926
Ceuta	1.138	502	636
A Rioxa	3.169	2.806	363
Extremadura	9.963	10.620	-657
Cantabria	5.308	5.640	-332
Aragón	12.606	13.781	-1.175
Asturias	7.696	12.741	-5.045
C. e León	19.882	27.191	-7.309
Galicia	21.691	30.598	-8.907
España	469.892	389.182	80.710

Fonte: INE. "Movimiento natural de población".

Se enxertamos os movementos naturais de poboación de Galicia do último ano na andaina a longo prazo, os datos do cadro 4.8 reflicten que houbo crecemento natural ata a segunda metade dos anos 80 e despois sempre foi negativo este saldo vexetativo, cunha diminución poboacional maior cada ano no último trienio que fai que en 2011 acadase o valor máis alto desde 2006.

**Movementos naturais de poboación.
Galicia. 1975-2011**

■ Cadro 4.8

	Nacementos	Defuncións	Crecemento natural
1975	43.850	25.834	18.016
1980	39.154	24.681	14.473
1985	28.427	26.295	2.132
1995	18.799	28.464	-9.665
2006	21.469	29.375	-7.906
2007	21.845	30.163	-8.318
2008	23.281	29.668	-6.387
2009	22.646	30.226	-7.580
2010	22.094	29.789	-7.695
2011	21.691	30.598	-8.907

Fonte: IGE e INE (INE Base).

Os datos absolutos de nacementos e mortes que vimos de comentar cobran máis sentido (a efectos de comparanzas con outros territorios) cando se pasan a datos relativos, en nacementos ou mortes por cada mil habitantes dunha comunidade. Os datos do cadro 4.9 reflicten que:

**Taxas de natalidade e mortalidade.
Por CC.AA. 2011**

■ Cadro 4.9

	Taxa de natalidade	Taxa de mortalidade
Andalucía	10,83	7,95
Aragón	9,58	10,48
Asturias	7,30	12,08
Baleares	10,40	7,15
Canarias	8,16	6,32
Cantabria	9,18	9,75
C. e León	8,00	10,95
Castela A Mancha	10,41	8,92
Cataluña	11,13	8,24
C. Valenciana	9,90	8,13
Extremadura	9,20	9,81
Galicia	7,94	11,20
Madrid	11,04	6,55
Murcia	11,81	7,04
Navarra	10,77	8,15
País Vasco	9,80	9,33
Rioxa, A	10,13	8,97
Ceuta	14,85	6,54
Melilla	18,66	6,33
España	10,16	8,40

Fonte: INE. "Movimiento natural de población".

■ A taxa de natalidade de Galicia en 2011 (7,94 por mil) segue a ser a penúltima do estado (por diante tan só da de Asturias, un ano máis) e está 2,22 puntos porcentuais por baixo da media española. As maiores taxas de natalidade tivérona en 2011 as dúas cidades autónomas e as seguintes comunidades autónomas: Murcia, Cataluña e Madrid.

■ A taxa de mortalidade galega no ano 2011 (11,20 mortes por cada mil habitantes), en cambio, é das maiores de España (só superada e pola de Asturias, como en anos anteriores) e quedou 2,80 puntos por riba en Galicia que na media estatal (0,13 puntos porcentuais máis que no ano anterior). Canarias presenta a menor taxa de mortalidade (6,32 por cada mil habitantes)

A negativa taxa de crecemento natural (ou vexetativo) galega en 2011 (-3,26 por mil) contrasta coa positiva suba media española (1,76 por mil). Sen dúbidas, o avellentamento da poboación galega está a pasar factura, especialmente nas dúas provincias orientais.

A análise para cada unha das provincias galegas dos nacementos e mortes reflicte que houbo *crecemento natural* (ou vexetativo) ata o ano 2009 tan só na provincia de

Pontevedra, pero coa reviravolta do último bienio nesa provincia, hai agora un *decremento natural* da poboación nas catro provincias galegas, que o cadro 4.10 explicita ben para o ano 2011.

**Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Galicia.
Por provincias. 2011**

■ Cadro 4.10

	Nacementos	Defuncións	Crecemento vexetativo
Galicia	21.691	30.598	-8.907
A Coruña	9.371	12.035	-2.664
Lugo	2.194	4.936	-2.742
Ourense	1.979	4.763	-2.784
Pontevedra	8.147	8.864	-717

Fonte: INE. Movimiento natural de población.

A desagregación para as provincias galegas das taxas de natalidade, mortalidade e a variación natural ou vexetativa no ano 2011 e a súa comparanza coas medias estatal e galega figuran no cadro 4.11. Salientaremos que:

■ As taxas de natalidade están por baixo da media estatal nas catro provincias galegas; nas de Lugo e Ourense este índice demográfico é especialmente baixo, de xeito que están na penúltima e na antepenúltima posición dunha clasificación do total de provincias de España que pecha Zamora.

■ As taxas de mortalidade están por riba da media estatal nas catro provincias galegas. Ourense e Lugo (que superan en máis de tres puntos a media galega e en máis de seis puntos a media española) ocupan respectivamente a primeira e a segunda posición no total de provincias de España; son as únicas provincias cunha taxa de mortalidade superior ao 14 por mil (por riba do 13% está tamén Zamora).

■ Nas provincias de Lugo e Ourense as taxas de mortalidade son máis do dobre que as de natalidade, mentres que nas de A Coruña e, sobre todo, Pontevedra a diferenza é moito menor.

**Taxas de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo.
Galicia e provincias. España. 2011**

■ Cadro 4.11

	Natalidade	Mortalidade	Crecemento vexetativo
A Coruña	8,33	10,70	-2,37
Lugo	6,48	14,59	-8,11
Ourense	6,14	14,79	-8,65
Pontevedra	8,61	9,36	-0,75
Galicia	7,94	11,20	-3,26
España	10,16	8,40	1,76

Datos en tanto por mil.

Fonte: INE, Indicadores Demográficos Básicos.

No cadro 4.12 presentamos a desagregación nas provincias galegas das taxas de crecemento natural da poboación no último cuadrenio e a súa comparanza coa media estatal. Salientaremos que baixou este índice demográfico en 2011 nas catro provincias (mentres que en 2010 mellorara na provincia de A Coruña e no ano 2009 en dúas: Lugo e Ourense).

Crecemento natural por 1.000 habitantes. Provincias galegas. España. 2008-2011

■ Cadro 4.12

	2008	2009	2010	2011
A Coruña	-1,60	-2,72	-2,06	-2,37
Lugo	-7,67	-7,28	-7,56	-8,11
Ourense	-7,77	-7,17	-7,89	-8,65
Pontevedra	0,58	0,34	-0,25	-0,75
España	2,95	2,38	2,29	1,76

Fonte: INE, Indicadores Demográficos Básicos.

O estudo diacrónico do saldo vexetativo por cada 1.000 habitantes no último terzo de século en tres ámbitos territoriais (Galicia, Estado e UE) reflicte no cadro 4.13:

■ A fortísima diminución no período 1975-1995, especialmente intensa en Galicia e España.

■ O maior dinamismo demográfico español que o galego e máis que no conxunto da UE desde o final do anterior período.

■ Galicia presenta un coeficiente negativo da taxa de “crecemento” natural que estivo no abano entre o dous e o catro por mil desde hai dúas décadas; a Galicia minguante demograficamente (estudando natalidade e mortalidade, é dicir, polos movementos naturais da poboación) non deixa marxe para dúbidas.

■ Cadro 4.13

Saldo vexetativo⁽¹⁾ por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 1975-2011

	1975	1985	1995	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
UE	4,1	2,2	0,4	0,6	0,8	1	1,2	1	1	-
España	10,4	3,7	0,4	1,8	2,5	2,4	2,9	2,4	2,3	1,8
Galicia	6,6	0,8	-3,6	-3,0	-2,9	-3,0	-2,3	-2,4	-2,8	-3,3

(1) Nacementos menos defuncións.

Fonte: INE (“indicadores demográficos básicos”) e EUROSTAT.

As perspectivas para a década seguinte confirman esta tendencia a longo prazo de decrecemento poboacional. No marco das proxeccións de poboación para o período 2011-2021, que anualmente elabora o INE e desagrega territorialmente o IGE ata o limiar das agrupacións de comarcas (en 20 áreas para toda Galicia), sobrancearemos que segundo este estudo nacerían 194.572 persoas e morrerían 307.883 do ano 2011 ata o 2021. Galicia, xa que logo, tería un crecemento vexetativo de -113.309 persoas.

Cómpre salientar que nesta proxección demográfica, todas e cada unha das 20 áreas xeográficas en que divide Galicia, terían un saldo vexetativo negativo, cun abano que iría das -755 persoas de O Morrazo ás -11.978 da área Ferrol-Eume-Ortegal.

Como consecuencia da baixa natalidade e a alta mortalidade en Galicia nas últimas décadas, a idade media das persoas residentes en Galicia (45,4 anos) supera actualmente á media estatal (41,6 anos) en case catro anos. Especialmente alta é a idade media nas provincias de Ourense (49 anos) e Lugo (48,6). A menor idade media das persoas estranxeiras que residen en Galicia (35 anos) fai a súa achega para que a idade media da persoas residentes en Galicia non sexa aínda maior.

A evolución do número medio de fillos en España presentou un avance ininterrompido dende o ano 1999 ata 2008 (en que acadou o índice 1,46) e, aínda que baixou no último trienio ata quedar en 2011 en 1,35 (1,32 as mulleres españolas e 1,64 as estranxeiras), ocupa actualmente unha posición intermedia na UE-27 (tres décimas por baixo da media da UE), despois de estar na última posición na década final do século XX.

Cómpre lembrar o radical cambio deste indicador demográfico no Estado español no último cuarto do século XX: España ocupaba a segunda posición na clasificación por número de fillos por muller entre os Estados da UE-15 en 1976 (tras Irlanda) e dúas décadas despois estaba na última posición.

O último ano no que Galicia garantiu o relevo xeracional (para o que cómpre superar, aínda que sexa lixeiramente, os dous fillos por muller en idade fértil foi 1981. Trinta anos despois, o crecente envellecemento e a mingunte natalidade levaron a que Galicia esté, xunto con Asturias e Bucarest, entre as tres rexións con menores taxas de fertilidade de Europa.

A forte inmigración exterior e o maior número de fillos das mulleres estranxeiras son, indubidablemente, factores clave para explicar a forte suba do número medio de fillos por muller en España na primeira década do século XXI. Anque tamén perceptible, en Galicia este proceso acadou menor intensidade: un de cada cinco nacementos no trienio 2008-2011 en España foron de nai estranxeira, mentres que en Galicia a proporción quedouse na metade.

4.1.4 Movementos migratorios

Cuantitativamente os principais destinos dos desprazamentos da poboación residente en Galicia no ano 2010 foron, por esta orde: outras poboacións de Galicia (70%), outras comunidades autónomas (20,4%) e o estranxeiro (9,6%).

Os lugares de procedencia principais das altas nas variacións residenciais de Galicia no ano 2010 foron tamén outras localidades galegas (65,2%), e nos de fóra de Galicia (34,8%) houbo moitas menos persoas que veñen do estranxeiro (13.878, un 13,6%) que as procedentes doutras comunidades autónomas (21.611 habitantes, un 21,2%).

Pese ao predominante peso cuantitativo das migracións internas (a que cambia de residencia entre poboacións galegas) adoita centrarse a análise demográfica nos movementos migratorios externos (os que teñen por orixe ou destino poboacións de fóra de Galicia), que cualitativamente (por razóns culturais, de distancia, etc) teñen unha significación ben distinta que os desprazamentos humanos dentro de Galicia.

Cómpre subliñar, que, nunha proporción maior que na media estatal, persoas que estatisticamente “inmigran” agachan o retorno a Galicia de emigrantes (pola crise económica onde traballaban... ou porque lles chegou a idade da xubilación). As estatísticas certifican que ao redor dun 30% das persoas que viñeron a Galicia do estranxeiro nos últimos anos foron *emigrantes retornados*, o que confire unha clara peculiaridade á nosa “inmigración”.

Resulta lóxico que a inmigración de retorno sexa especialmente intensa en Galicia e noutras comunidades que no pasado perderon máis poboación debido á forte emigración; para interpretar axeitadamente os datos cómpre subliñar que dentro dos “retornados” inclúense todas as persoas con nacionalidade española que volven; na súa maioría naceron aquí, pero tamén figuran os seus fillos e as demais persoas ás que se lles recoñeceu a nacionalidade española.

■ Cadro 4.14

Inmigracións, emigracións e saldos migratorios. Galicia. 2009-2011

	Inmigracións	Emigracións	Saldo total	Inmigración intraestatal	Emigración intraestatal	Saldo intraestatal	Inmigración extraestatal	Emigración extraestatal	Saldo extraestatal
2009	102.449	91.751	10.698	87.314	82.376	4.938	15.135	9.375	5.760
2010	102.035	95.388	6.647	88.157	86.218	19.390	13.878	9.170	4.708
2011	100.435	95.627	4.808	86.588	86.310	278	13.847	9.317	4.530

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais. 2009.

Os datos do cadro 4.14 reflicten o total de movementos migratorios de Galicia no último trienio. Ao fío del destacaremos que:

■ O saldo migratorio total de 2011 foi positivo (en 4.808 persoas) un ano máis en Galicia, aínda que moito menor que en anos anteriores (6.647 persoas en 2010, 10.698 en 2009 e 17.810 en 2008).

■ Ao abeiro da consolidación dunha etapa de recesión que, indubidablemente, reduciu o “efecto chamada” no exterior; diminuíu intensamente a chegada a Galicia de persoas (españolas ou doutros Estados) procedentes do estranxeiro, pois pasou de 23.833 persoas na media do trienio 2006-2008 a 14.287 no trienio: 2009-2011. Cómpre non esquecer que a intensa chegada de persoas doutros Estados foi a auténtica protagonista na primeira década do século XXI dun cambio demográfico moi importante en España (e tamén en Galicia, aínda que de xeito máis contido) pero esa traxectoria está a cambiar coa crise económica: se no trienio 2006-2008 a chegada media a Galicia de persoas estranxeiras foi de 18.714 persoas, no último trienio baixo a 10.874.

■ A saída para o estranxeiro de persoas desde Galicia (fosen españolas ou non), pola súa banda, medrou con forza desde o comezo da crise económica actual; foi na media do último trienio de 9.287 persoas (cunha variación mínima dun ano a outro) mentres que no sexenio 2003-2008, en plena expansión económica, era só algo máis da terceira parte (3.429 persoas).

■ A emigración cara ao estranxeiro de persoas de nacionalidade española residentes en Galicia subiu, ano tras ano, no último cuadrienio. Se en 2007 foi de 2.452 persoas, en 2011 foi case o dobre (4.323). A ninguén se lle escapa que boa parte delas son persoas moi cualificadas (licenciados e diplomados universitarios, técnicos de formación profesional, etc.) que buscan no estranxeiro o traballo que non atopan en España, o que confire a esta “nova emigración” un carácter moi distinto do que tivo, por exemplo, na década dos 60 do pasado século.

■ A diferenza do que ocorreu nos sete primeiros anos do século XXI (agás en 2005), o saldo migratorio de Galicia coas outras comunidades autónomas do Estado foi sempre positivo no cuadrienio 2008-2011 (aínda que decrecente, e moi lixeiro no último ano: 278 habitantes). O dato agacha o retorno desde que comezou a actual recesión económica de moitas persoas galegas que, ao fío da expansión económica dos anos anteriores, se foran a traballar a Canarias, Madrid, Barcelona e doutros destinos dentro do Estado español.

O cadro 4.15 recolle a visión desagregada territorialmente dos saldos migratorios das comunidades autónomas no ano 2011, diferenciando o intraestatal e máis o extraestatal. O saldo total galego foi positivo en 4.808 persoas (foi negativo só en tres comunidades), e tivo como vector principal o positivo saldo extraestatal (4.530 persoas), que foi negativo só en dúas comunidades autónomas.

**Saldos migratorios. Intraestatal e extraestatal.
Por CC.AA. 2011**

■ Cadro 4.15

	Saldo total	Saldo intraestatal	Saldo extraestatal
España	84.146	0	84.146
Andalucía	21.144	-2.866	24.010
Aragón	3.796	-1.017	4.813
Asturias	2.915	157	2.758
Baleares	1.317	269	1.048
Canarias	12.904	-1.209	14.113
Cantabria	1.353	177	1.176
C. e León	-1.047	-5.656	4.609
C. A Mancha	5.070	148	4.922
Cataluña	17.375	-182	17.557
C. Valenciana	10.178	-3.540	13.718
Extremadura	1.301	-649	1.950
Galicia	4.808	278	4.530
Madrid	-10.804	8.377	-19.181
Murcia	-1.225	-815	-410
Navarra	2.147	922	1.225
País Vasco	9.568	4.780	4.788
A Rioxa	579	-419	998
Ceuta	954	225	729
Melilla	1.813	1.020	793

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais.

Andalucía, Cataluña, Canarias encabezan, por esta orde, a clasificación por saldo positivo dos movementos migratorios das comunidades autónomas mentres que no outro extremo están Madrid e Murcia.

Nas variacións residenciais debidas a movementos poboacionais dentro de España, Madrid e País Vasco teñen os dato máis positivos mentres que o dato máis negativo é o de Castela-León.

Ademais da visión estática dos saldos migratorios por comunidades autónomas do cadro anteriores, o 4.16 aporta unha visión dinámica que nos permite visualizar a evolución na última década dos saldos migratorios intraestatais.

■ Cadro 4.16

Saldo migratorio intraestatal. Por CC.AA. 2001-2011

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Andalucía	-1.932	3.062	10.670	13.909	12.175	6.079	1.621	444	2.150	1.089	-2.866
Aragón	-4	-1.218	-597	461	239	-492	511	373	-1.978	-1.649	-1.017
Asturias	-2.127	-2.337	-839	-820	-696	-708	857	1.956	528	-250	157
Baleares	8.376	5.542	-978	-1.335	1.360	3.712	4.333	3.245	-14	-1.247	269
Canarias	3.952	1.646	1.501	980	-127	-400	-2.182	-6.159	-6.784	-4.670	-1.209
Cantabria	1.566	1.513	2.379	1.658	1.164	1.371	1.944	1.187	524	310	177
C. e León	3.420	8.977	12.410	12.232	14.618	17.802	-4.771	-4.848	-2.997	-1.624	-5.656
C. A Mancha	-6.635	-5.234	-5.017	-4.457	-4.155	-2.395	14.242	12.537	6.691	6.761	148
Cataluña	1.458	1.549	1.017	-2.988	-9.776	-11.762	-10.641	-4.082	-2.827	-781	-182
C. Valenciana	13.434	15.370	15.502	16.600	15.362	13.392	14.523	-770	-6.291	-3.808	-3.540
Extremadura	-3.375	-3.009	-1.285	-390	-1.368	-203	-1.256	-339	1.644	557	-649
Galicia	-4.229	-3.652	-3.627	-1.877	93	-1.438	-1.336	3.080	4.938	1.939	278
Madrid	-9.748	-18.108	-27.856	-33.331	-29.994	-23.542	-16.538	-10.373	-2.200	-1.017	8.377
Murcia	-620	833	191	3.558	5.395	2.541	-574	139	1.469	-631	-815
Navarra	458	136	-15	126	323	696	2.094	2.019	1.674	1.725	922
País Vasco	-3.866	-3.549	-2.922	-3.590	-3.707	-4.843	-3.809	462	1.869	2.157	4.780
A Rioxa	814	248	977	1.003	42	604	1.146	600	-537	-249	-419
Ceuta	-319	-814	-796	-1.024	-577	-221	-379	171	874	343	225
Melilla	-623	-955	-715	-715	-371	-193	215	358	1.267	1.045	1.020
España	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Fonte: INE. Estadística de variacións residenciais.

Salientaremos, no tocante a Galicia, que este saldo migratorio das variacións residenciais que non superan as fronteiras de España presentou signo negativo no período 2001-2007 (agás en 2005, de lixeiro saldo positivo) e positivo no cuatrienio 2008-2011 (aínda que certamente menos intenso no último bienio).

A desagregación provincial recollida no cadro 4.17 reflicte que no ano 2011:

■ Foi negativo en tres provincias galegas o saldo das variacións residenciais dentro de España. A Coruña foi a provincia que tivo saldo positivo, cun valor absoluto que reborda ao acumulado polas outras tres provincias.

■ Nos movementos migratorios co estranxeiro foi positivo o saldo das catro provincias galegas: A Coruña e Pontevedra presentaron os maiores valores.

■ Cadro 4.17

Inmigracións, emigracións e saldos migratorios de Galicia. Por provincias. 2011

	Inmigración intraestatal	Emigración intraestatal	Saldo intraestatal	Inmigración extraestatal	Emigración extraestatal	Saldo extraestatal
A Coruña	37.981	37.143	838	5.734	3.627	2.107
Lugo	9.632	9.715	-83	1.539	938	601
Ourense	12.880	13.009	-129	2.313	1.664	649
Pontevedra	26.095	26.443	-348	4.261	3.088	1.173

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais.

Aínda que os datos de movementos migratorios que ofrece o Instituto Galego de Estatística rematan (no tempo en que pechamos a redacción deste informe Sociolaboral) no ano 2010, é importante a súa utilización porque afonda máis na desagregación de aspectos que non figuran tan polo miúdo nas estatísticas que presenta o INE.

Emigración externa de Galicia en los grupos de edad de 25 a 34 años. 2003-2010

■ Cadro 4.18

	25 a 34 anos	35 a 44 anos
2003	7.803	3.481
2004	8.070	3.649
2005	8.120	3.704
2006	9.090	4.104
2007	9.884	4.834
2008	9.534	4.705
2009	9.729	5.145
2010	9.777	5.485

Fonte: IGE, a partir dos ficheiros facilitados polo INE: Estatística de variacións residenciais.

Un bo exemplo é a desagregación por grupos de idade. Centrarémonos na evolución nos últimos anos das persoas residentes en Galicia de entre 25 e 44 anos que emigraron (fose a outro Estado ou a outra comunidade autónoma). O cadro 4.18 reflicte que:

O rexistro da emigración externa da idade sinalada (25 a 44 anos) medrou con forza nos últimos anos: a evolución foi ascendente todos os anos agás en 2008; no ano 2010 fóronse de Galicia 3.978 persoas máis de 35 a 44 anos que en 2003 (35,3% de suba).

No grupo de idade de 25 a 34 anos a emigración externa das persoas residentes en Galicia creceu desde o ano 2003 todos os anos agás en 2008; no ano 2010 fóronse de Galicia 1.974 persoas máis deste grupo de idade que en 2003 (25,3% de suba).

O rexistro da emigración externa das persoas de 35 a 44 anos que cambiaron a súa residencia para fóra de Galicia desde o ano 2003 medrou con especial intensidade: a evolución foi ascendente todos os anos agás en 2008; no ano 2010 fóronse de Galicia 2.004 persoas máis deste grupo de idade que en 2003 (57,6% de suba).

Afondando máis nos datos, das 28.842 persoas residentes en Galicia que emigraron no ano 2010 fóra dela (fose ao estranxeiro ou a outra comunidade autónoma), 15.262 tiñan entre 25 e 44 anos (un 52,9%). Deles, 4.534 deixaron a nosa comunidade autónoma para irse ao estranxeiro e 10.728 fóronse a outras comunidades autónomas.

Das 9.170 persoas que emigraron desde Galicia ao estranxeiro no ano 2010, case a metade (4.618 persoas, un 49,5%) tiñan entre 25 e 44 anos mentres que en 2003 a porcentaxe dese grupo de idade era do 39,9%. Das 899 persoas do ano 2003 nesas idades pasouse ás 4.534 do 2010 (un crecemento acumulado de 3.635 persoas (nada menos que un 404%).

No grupo de idade de 25 a 34 anos a emigración ao estranxeiro das persoas residentes en Galicia creceu ininterrompidamente desde o ano 2003; en 2010 fóronse de Galicia 2.704 persoas destas idades, 2.145 máis que en 2003 (383,73% de suba).

No tocante á emigración ao estranxeiro das persoas de 35 a 44 anos desde o ano 2003 medrou con especial intensidade e a evolución foi ascendente todos os anos; no ano 2010 fóronse de Galicia 1.830 persoas deste grupo de idade, 1.490 máis que en 2003 (538,2% de suba).

A desagregación por provincias certifica que das 4.534 persoas de 25 a 44 anos que abandonaron Galicia para irse ao estranxeiro no ano 2010, a maior achega foi a de A Coruña (1.785 persoas), seguida de Pontevedra (1.500), Ourense (779) e Lugo (470).

É doado comprender os importantes recursos (financeiros –investimento na súa formación– e máis en capital humano perdidos) que supón para Galicia esta situación. Despois de afrontar a formación especializada de moitas persoas, ter que observar despois como van deixar o valor engadido polo seu traballo fóra de Galicia. Cómpre realizar un esforzo especial para procurar xerar en Galicia nos anos vindeiros os postos de traballo que permitan que os que opten pola saída de Galicia sexa por propia vontade, non expulsados pola falla de futuro laboral na súa terra. E, no sector máis cualificado deses profesionais, o apoio con investimentos en I+D+i é fundamental, potenciando os programas xa consolidados e poñendo en marcha outro.

4.2 Resumo das principais variables laborais

Comezaremos o estudo do mercado de traballo en Galicia co resumo da evolución no último cuadrenio en Galicia das poboacións activa, ocupada, desempregada e inactiva.

Os datos do cadro 4.19 explicitan que no ano 2011:

- A poboación activa galega subiu lixeiramente, a diferenza do ano anterior.
- A poboación ocupada de Galicia baixou por segundo ano consecutivo, anque con menos intensidade que en 2011.
- O paro estimado pola EPA de Galicia medrou sempre no último cuadrenio; en 2011 con menos forza (20,7%) que nos anos 2010 ou 2009.
- A poboación inactiva baixou, a diferenza do ano 2010.

■ Cadro 4.19

Poboación de alomenos 16 anos, por actividade económica.Galicia. 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Poboación activa	1.292,0	1.314,8	1.317,4	1.300,9	1.311,2
Poboación ocupada	1.193,4	1.200,1	1.151,4	1.100,7	1.083,0
Poboación parada	98,7	114,7	165,9	200,3	228,3
Poboación inactiva	1.088,9	1.072,8	1.068,9	1.082,4	1.065,8

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fonte: INE. EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

A diferenciación por sexos figura no cadro 4.20; salientaremos que as mulleres seguen a ser maioría só na poboación inactiva, e son menos que os homes nas tres variables vencelladas ao mercado laboral: poboacións activa, ocupada e desempregada (con pouca diferenza nesta última).

■ Cadro 4.20

Poboación de 16 e máis anos por sexo e relación coa actividade económica. Galicia. 2009-2011

	2009			2010			2011		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Poboación activa	1.317,4	712,5	604,8	1.300,9	703,6	597,3	1.311,2	699,8	611,4
Poboación ocupada	1.151,4	628,7	522,7	1.100,7	600,8	499,9	1.083,0	583,4	499,5
Poboación parada	165,9	83,8	82,1	200,3	102,9	97,4	228,3	116,4	111,8
Poboación inactiva	1.068,9	427,6	641,3	1.082,4	434,7	647,8	1.065,8	453,3	630,4

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fonte: INE. EPA. Elaboración polo IGE.

4.3 Poboación activa e taxa de actividade

Neste apartado afondaremos no estudo da poboación activa galega coa análise da evolución nos últimos anos da poboación activa, da *taxa de actividade* (porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de polo menos dezaseis anos) e da distribución da poboación activa por provincias.

Comezaremos o estudo da poboación activa coa presentación da súa evolución por comunidades autónomas no último trienio. O cadro 4.21 reflicte:

■ A suba da poboación activa de Galicia en 2011 (1,3%), mentres que houbo unha estabilización na media estatal. O maior crecemento porcentual foi o de Canarias, e o maior descenso, o das cidades autónomas.

■ A participación de Galicia na poboación activa de España en 2011 é do 5,7%, unha décima máis que no ano anterior e dúas décimas por baixo do peso relativo da nosa comunidade no total de habitantes do Estado.

■ Cadro 4.21

Poboación activa. Por CC.AA. 2009-2011

	Valores absolutos Miles			Distribución porcentual			Porcentaxe variacións anuais		
	T IV 09	T IV 10	T IV 11	T IV 09	T IV 10	T IV 11	T IV 09	T IV 10	T IV 11
Andalucía	3.927,5	3.976,5	3.998,1	17,1	17,2	17,3	0,6	1,2	0,5
Aragón	653,9	643,6	649,8	2,8	2,8	2,8	-1,6	-1,6	1,0
Asturias	481,3	477,5	478,7	2,1	2,1	2,1	-2,1	-0,8	0,3
Baleares	575,2	578,6	581,5	2,5	2,5	2,5	2,0	0,6	0,5
Canarias	1.092,1	1.085,6	1.105,4	4,8	4,7	4,8	3,5	-0,6	1,8
Cantabria	277,1	274,8	279,2	1,2	1,2	1,2	-1,6	-0,8	1,6
Castela e León	1.176,2	1.183,6	1.174,4	5,1	5,1	5,1	-0,9	0,6	-0,8
Castela A Mancha	978,2	990,4	1.004,4	4,3	4,3	4,4	1,3	1,2	1,4
Cataluña	3.779,5	3.820,3	3.782,2	16,5	16,5	16,4	-2,0	1,1	-1,0
C. Valenciana	2.552,8	2.513,8	2.520,3	11,1	10,9	10,9	-0,7	-1,5	0,3
Extremadura	483,6	497,0	494,1	2,1	2,2	2,1	0,1	2,8	-0,6
Galicia	1.307,3	1.296,6	1.313,3	5,7	5,6	5,7	-1,3	-0,8	1,3
Madrid	3.396,3	3.440,4	3.366,8	14,8	14,9	14,6	-0,2	1,3	-2,1
Murcia	718,9	747,4	743,9	3,1	3,2	3,2	-0,9	4,0	-0,5
Navarra	305,8	306,8	307,8	1,3	1,3	1,3	-1,0	0,3	0,3
País Vasco	1.048,0	1.054,4	1.058,7	4,6	4,6	4,6	-1,5	0,6	0,4
A Rioxa	158,6	155,9	156,0	0,7	0,7	0,7	-0,9	-1,7	0,1
Ceuta e Melilla	60,1	61,7	36,2	0,3	0,3	0,2	3,1	2,7	-41,3
España	22.972,4	23.104,8	23.081,2	100,0	100,0	100,0	-0,4	0,6	-0,1

* Os datos correspóndense coas series revisadas segundo a nova metodoloxía EPA-2005 (cambio de base de poboación).

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MESS: Coyuntura Laboral Nº 100, febreiro 2012).

No cadro 4.22 ofrecemos os datos da poboación activa das provincias galegas no último cuadrienio; subliñaremos que:

■ En 2011 a poboación activa subiu en todas as provincias (moi lixeiramente na de Ourense) menos na provincia de Lugo.

■ No período analizado, na provincia de A Coruña creceu sempre a poboación activa agás no ano 2010.

Poboación activa. Por provincias. 2007-2011

■ Cadro 4.22

	2007	2008	2009	2010	2011
A Coruña	539,3	551,3	564,7	551,5	559,9
Lugo	150,7	154,1	152,0	158,1	156,5
Ourense	147,0	144,5	136,6	138,6	138,9
Pontevedra	455,6	464,8	464,0	452,8	455,9

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía: EPA 2005.

Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

O cadro 4.23 amosa que, cos valores do cuarto trimestre de 2011:

■ A taxa de actividade subiu no último ano en Galicia en 0,9 puntos porcentuais, mentres que na media de España estabilizouse; o diferencial reduciuse, pois, e quedou en 4,7 puntos porcentuais a prol do dato estatal (nove décimas por baixo que en 2010).

■ As maiores taxas de actividade presentáronas en 2011, de novo, Baleares, Madrid e Cataluña; as menores foron as de Asturias e Extremadura.

Taxas de actividade. Por comunidades autónomas. 2009-2011

■ Cadro 4.23

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais en puntos porcentuais		
	T IV 09	T IV 10	T IV 11	T IV 09	T IV 10	T IV 11
Andalucía	58,3	58,7	58,9	-0,1	0,4	0,1
Aragón	58,8	57,9	58,6	-0,8	-0,8	0,7
Asturias	51,6	51,4	51,7	-1,0	-0,2	0,4
Baleares	64,5	64,4	64,4	0,7	-0,1	0,0
Canarias	62,9	62,1	62,7	1,6	-0,8	0,6
Cantabria	56,0	55,6	56,6	-0,9	-0,4	1,0
C. A Mancha	57,7	58,2	58,9	0,4	0,5	0,8
C. León	54,6	55,2	55,0	-0,2	0,6	-0,1
Cataluña	62,2	62,9	62,5	-1,1	0,6	-0,4
C. Valenciana	61,2	60,2	60,4	-0,4	-1,0	0,1
Estremadura	53,4	54,8	54,4	-0,1	1,4	-0,4
Galicia	54,8	54,4	55,3	-0,7	-0,4	0,9
Madrid	64,7	65,3	63,8	-0,4	0,7	-1,5
Murcia	60,8	62,9	62,3	-1,2	2,2	-0,6
Navarra	59,7	59,8	59,8	-0,9	0,1	0,1
País Vasco	57,4	57,9	58,6	-0,7	0,5	0,7
A Ríoxa	60,0	59,3	59,7	-0,1	-0,6	0,3
Ceuta e Melilla	53,2	53,6	56,5	0,1	0,7	5,8
España	59,7	59,7	60,0	-0,4	0,2	-0,1

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo e Seguridade Social, Coyuntura Laboral*, nº 100, febreiro 2012.

A desagregación por sexos das taxas de actividade galega no último quinquenio que figura no cadro 4.24 reflicte que, en medias anuais, nos homes baixou unha décima en 2011 e nas mulleres subiu 1,2 puntos.

Como consecuencia desa evolución, no último ano baixou en 1,3 puntos porcentuais o diferencial entre as taxas de actividades masculina e feminina, pero segue a ser aínda moi alto (12,5 puntos) a prol dos homes.

Taxa de actividade. Por sexo. Galicia 2005-2011

■ Cadro 4.24

	Total	Homes	Mulleres
2005	53,0	62,6	44,3
2006	53,6	62,2	45,8
2007	54,2	63,3	46,0
2008	55,1	63,7	47,2
2009	55,2	62,5	48,5
2010	54,6	61,8	48,0
2011	55,2	61,7	49,2

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.

Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE.

A diferenza por sexos das taxas de actividade no último bienio en cada unha das provincias figura no cadro 4.25, no que subliñaremos que:

■ A taxa de actividade global subiu en 2011 nas provincias de A Coruña, Ourense e Pontevedra, mentres que baixou lixeiramente na de Lugo.

■ A análise cruzada das taxas de actividade por sexo e provincia subliña que en 2011 subiu nas catro provincias a feminina e en ningunha das catro subiu a masculina. As taxas de actividade seguen a ser especialmente baixas nas dúas provincias de menor desenvolvemento económico (Lugo e Ourense), sobre todo nesta última.

Taxa de actividade. Por sexo e provincia. 2008-2011

■ Cadro 4.25

	Total	Homes	Mulleres
2008			
A Coruña	56,2	65,2	48,1
Lugo	49,8	57,1	43,0
Ourense	49,7	57,4	42,5
Pontevedra	57,6	66,7	49,3
2009			
A Coruña	57,6	64,5	51,3
Lugo	49,4	55,7	43,5
Ourense	47,3	54,0	41,2
Pontevedra	57,4	65,7	49,7
2010			
A Coruña	56,2	63,3	49,9
Lugo	52,0	57,8	46,5
Ourense	48,1	55,1	41,9
Pontevedra	55,8	63,9	48,4
2011			
A Coruña	57,2	63,3	51,6
Lugo	51,9	57,3	46,9
Ourense	48,6	54,8	42,8
Pontevedra	56,3	63,8	49,5

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

4.4 A poboación ocupada

De forma semellante ao estudo que no anterior epígrafe fixemos coa poboación activa, centrarémonos agora na poboación ocupada; en primeiro lugar estudaremos a súa evolución (e a da taxa de ocupación) no último trienio nas distintas comunidades autónomas, para posteriormente analizar cómo se distribúe en Galicia a poboación ocupada por sexos, provincias, sectores económicos, grupos de idade e situación profesional.

4.4.1 Poboación ocupada e taxa de ocupación

O cadro 4.26 preséntanos os datos da poboación ocupada en cada unha das comunidades autónomas no cuarto trimestre ao longo do último trienio, así como a variación que en termos relativos presentou cada unha delas. Salientaremos que:

■ O emprego, que baixara en todas as comunidades en 2009 e subira en 2010 só en dúas (País Vasco e Murcia) medrou en 2011 na comunidade de Cantabria e nas dúas cidades autónomas. A maior intensidade na destrución de emprego presentárona no último ano Extremadura, Madrid e Cataluña.

■ Da perda de 600.700 empregos netos no ano 2011 en toda España, 20.200 destruíronse en Galicia (un 3,4%).

■ A diferenza do ano anterior (en que Galicia triplicara a porcentaxe de caída media do emprego estatal) en 2011 baixou moito menos o emprego en Galicia (1,8%) que na media estatal (3,3%).

A participación de Galicia no total de ocupación española en 2011 quedou no 6% (unha décima máis que no ano anterior), practicamente na mesma porcentaxe do noso peso demográfico no conxunto do Estado (5,9%).

Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2009-2011

■ Cadro 4.26

	Valores absolutos (miles)			Distribución porcentual			Variacións anuais		
							%	%	%
	T IV 09	T IV 10	T IV 11	T IV 09	T IV 10	T IV 11	T IV 09	T IV 10	T IV 11
Andalucía	2.893,5	2.849,1	2.749,6	15,5	15,5	15,4	-5,3	-5,3	-3,5
Aragón	567,0	540,3	540,4	3,0	2,9	3,0	-5,7	-4,7	0,0
Asturias	412,7	398,0	388,2	2,2	2,2	2,2	-6,8	-3,6	-2,5
Baleares	462,8	540,0	434,9	2,5	2,4	2,4	-6,4	-2,8	-3,4
Canarias	798,2	771,2	763,5	4,3	4,2	4,3	-4,1	-3,4	-1,0
Cantabria	242,1	233,8	234,7	1,3	1,3	1,3	-5,6	-3,4	0,4
C. A Mancha	790,2	779,2	758,8	4,2	4,2	4,3	-3,8	-1,4	-2,6
C. León	1.009,7	996,8	972,8	5,4	5,4	5,5	-4,1	-1,3	-2,4
Cataluña	3.136,4	3.133,5	3.006,8	16,8	17,0	16,9	-7,7	-0,1	-4,0
C. Valenciana	1.976,8	1.937,9	1.879,0	10,6	10,5	10,6	-9,7	-2,0	-3,0
Extremadura	380,8	378,2	352,8	2,0	2,1	2,0	-4,0	-0,7	-6,7
Galicia	1.138,9	1.093,1	1.072,9	6,1	5,9	6,0	-4,7	-4,0	-1,8
Madrid	2.897,8	2.898,4	2.743,4	15,5	15,7	15,4	-5,2	0,0	-5,3
Murcia	557,4	560,6	544,8	3,0	3,0	3,1	-9,0	0,6	-2,8
Navarra	273,6	271,1	265,3	1,5	1,5	1,5	-3,6	-0,9	-2,1
País Vasco	924,9	939,5	925,3	5,0	5,1	5,2	-5,2	1,6	-1,5
A Rioxa	136,9	131,4	126,8	0,7	0,7	0,7	-5,3	-4,0	-3,5
Ceuta e Melilla	46,1	46,0	47,5	0,2	0,2	0,3	-5,3	-0,2	3,3
España	18.645,9	18.408,2	17.807,5	100,0	100,0	100,0	-6,1	-1,3	-3,3

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo e Seguridade Social, Coyuntura Laboral*, nº 100, febreiro 2012.

A análise da taxa de ocupación (porcentaxe de poboación con emprego respecto da poboación de dezaseis ou máis anos) reflicte no cadro 4.27 que no ano 2011:

■ Presentou en Galicia un descenso de 0,7 puntos respecto do ano anterior; diminución menor que a rexistrada na media estatal (-1,6%).

■ Na desagregación por comunidades autónomas, destacaron en 2011 os descensos das taxas de ocupación en Madrid e Extremadura, mentres que só medrou a taxa de emprego en Cantabria, Aragón e as cidades autónomas.

■ A taxa de emprego de Galicia segue a ser en 2011 menor que a estatal, aínda que o diferencial (un punto) é practicamente a metade que no ano anterior.

■ Cadro 4.27

Taxas de ocupación. Por comunidades autónomas. 2009-2011

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais En puntos porcentuais		
	T IV 09	T IV 10	T IV 11	T IV 09	T IV 10	T IV 11
Andalucía	43,0	42,1	40,5	-2,7	-0,9	-1,6
Aragón	51,0	48,7	48,7	-3,0	-2,3	0,1
Asturias	44,2	42,8	42,0	-3,1	-1,4	-0,9
Baleares	51,9	50,1	48,1	-4,1	-1,8	-1,9
Canarias	46,0	44,1	43,3	-2,3	-1,9	-0,8
Cantabria	49,0	47,3	47,6	-3,0	-1,6	0,3
C. A Mancha	47,0	45,8	44,5	-2,2	-0,9	-1,3
C. León	46,9	46,5	45,6	-1,8	-0,4	-0,9
Cataluña	51,7	51,6	49,7	-4,2	-0,1	-1,9
C. Valenciana	47,4	46,4	45,0	-5,1	-1,0	-1,4
Extremadura	42,0	41,7	38,9	-1,9	-0,4	-2,8
Galicia	47,7	45,9	45,2	-2,3	-1,8	-0,7
Madrid	55,2	55,0	52,0	-3,3	-0,2	-3,0
Murcia	47,1	47,2	45,6	-5,2	0,1	-1,5
Navarra	53,4	52,8	51,5	-2,3	-0,6	-1,3
País Vasco	50,7	51,6	51,2	-2,6	0,9	-0,4
A Rioxa	51,8	50,0	48,5	-2,5	-1,7	-1,5
Ceuta e Melilla	40,7	40,0	40,5	-3,7	-0,7	0,6
España	48,5	47,8	46,2	-3,3	-0,7	-1,6

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo e Seguridade Social, Coyuntura Laboral*, nº 100, febreiro 2012.

A desagregación por sexos das taxas de emprego de Galicia que figuran no cadro 4.28 para o último sexenio reflicte que:

■ Nos homes, en 2011 baixou 1,4 puntos porcentuais respecto do ano anterior; mentres que nas mulleres subiu unha décima.

■ Como consecuencia desa evolución, no último ano reduciuse en 1,5 puntos (o triplo que no ano 2010) o diferencial entre as taxas de actividades masculina e feminina, e a diverxencia (11,2 puntos a prol dos homes), con ser grande, é a menor do sexenio analizado (superaba os 18 puntos aínda en 2007).

Taxas de ocupación. Por sexo. Galicia. 2006-2011

■ Cadro 4.28

	Taxa de ocupación		
	Total	Homes	Mulleres
2006	49,1	58,4	40,5
2007	50,1	59,7	41,4
2008	50,3	59,0	42,3
2009	48,3	55,1	41,9
2010	46,2	52,8	40,1
2011	45,6	51,4	40,2

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

A análise da taxa de ocupación das provincias galegas (coa súa diferenciación por sexos) do cadro 4.29 amosa que:

■ A provincia de A Coruña presenta de novo en 2011 a maior taxa global de emprego (do 48%), 8,1 puntos porcentuais superior á da provincia en que é menor esta taxa (Ourense).

■ Na desagregación por sexos e provincias, constátase que nas mulleres a taxa de ocupación é especialmente baixa na provincia de Ourense, que en 2011 queda 8,2 puntos porcentuais por baixo da provincia en que é maior esta taxa (A Coruña).

■ A análise cruzada por sexos e provincias en 2011 reflicte que a taxa de emprego feminina tan só subiu (e fíxoo moi lixeiramente) en A Coruña e Ourense, mentres que a masculina baixou nas catro provincias galegas.

Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2008-2011

■ Cadro 4.29

	Total	Homes	Mulleres
2008			
A Coruña	51,2	60,2	43,0
Lugo	46,7	54,5	39,4
Ourense	46,6	54,4	39,1
Pontevedra	51,8	60,9	43,6
2009			
A Coruña	50,9	57,6	44,8
Lugo	44,8	50,9	39,1
Ourense	42,4	49,1	36,4
Pontevedra	48,4	56	41,5
2010			
A Coruña	48,4	55,1	42,3
Lugo	46,3	51,8	41,1
Ourense	40,2	46,8	34,2
Pontevedra	45,6	52,5	39,3
2011			
A Coruña	48	53,7	42,9
Lugo	45,7	50,8	41
Ourense	39,9	45,4	34,7
Pontevedra	44,5	50,9	38,7

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

Xa en anteriores *Informes Sociolaborais* subliñamos a gravidade de que a economía galega presente unha taxa de ocupación moi baixa en comparanza coas da UE e da OCDE, porque reflicte a incapacidade para dar unha saída produtiva eficiente aos nosos recursos humanos, imprescindible para a converxencia real cos países máis desenvolvidos economicamente.

Mentres, parte do noso capital humano debe buscar o seu emprego fóra de Galicia; un grupo importante corresponde a persoal cualificado (maioritariamente con estudos universitarios ou de ciclos formativos de F.P.) que, despois de se formar en Galicia, van deixar o froito do seu traballo noutras comunidades autónomas (ou noutros Estados) con maior desenvolvemento económico-social.

Ademais, desaproveitamos outra parte dos nosos recursos humanos co abuso das “prexubilacións”, nas que mesmo se destinan fondos públicos (hoxe, en tempo de crise, máis que nunca imprescindibles para crear emprego) para retirar do mercado efectivos laborais que están con plena capacidade produtiva e unha gran experiencia profesional.

4.4.2 Distribución da poboación ocupada por sexos, provincias, grupos de idade, sectores económicos e situación profesional

A poboación ocupada baixou en 2011 nos sectores agro-pesqueiro, construción e servizos, mentres que subiu no industrial. O sector que concentra máis poboación ocupada (o de servizos) no ano 2011 supón xa un 67,7% do emprego total galego –dous puntos máis que no ano anterior–, aínda que certamente segue por baixo da media estatal e do do conxunto dos países máis desenvolvidos.

Poñemos no cadro 4.30 a disposición das persoas interesadas os datos que permiten facer unha análise desagregada por grupos de idade da poboación ocupada en cada sector económico.

Poboación ocupada por grupos de idade e sector económico. Galicia 2011

■ Cadro 4.30

	Total	de 16 a 24 anos	de 25 a 54 anos	de 55 e máis anos
Total	1.083,0	54,4	864,8	163,8
Agricultura e pesca	83,2	3,0	56,1	24,0
Industria	175,5	7,4	148,8	19,4
Construción	91,3	4,7	72,5	14,1
Servizos	733,0	39,3	587,4	106,2

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

Para coñecer a situación profesional da poboación ocupada de Galicia presentamos o cadro 4.31, que inclúe a desagregación por sexo e sector económico no último trienio. Salientaremos que:

■ Só no sector servizos a poboación ocupada feminina é maior que a masculina.

■ A poboación asalariada baixou en 2011 en 15.300 persoas (a metade do ano anterior) e supón actualmente un 78,3% da poboación ocupada de Galicia; a nosa taxa de asalarización segue por baixo das medias do Estado e da Unión Europea.

■ Séguelle á poboación asalariada en importancia cuantitativa do emprego a que traballa como “empresario ou membro de cooperativa” (baixou en 1.440 persoas, a décima parte da diminución ano anterior).

■ En terceira posición –xa de moi lonxe das dúas anteriores– están as persoas que traballan como “axudas familiares”, que en 2011 baixaron en 900 persoas (300 menos que en 2011). Están fundamentalmente empregadas nos sectores servizos e agro-pesqueiro (90,3% do total dos “axudas familiares”).

■ **Cadro 4.31 Poboación ocupada. Por sexo, situación profesional e sector económico. Galicia. 2009-2011**

	2009			2010			2011		
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
Total poboación ocupada	1.151,4	628,7	522,7	1.100,7	600,8	499,9	1.083,0	583,4	499,5
Agricultura e pesca	91,6	54,2	37,4	86,6	50,8	35,8	83,2	46,8	36,4
Industria	194,1	141,2	52,8	171,6	125,1	46,6	175,5	126,9	48,6
Construción	115,7	106,9	8,8	105,2	97,0	8,2	91,3	84,4	6,9
Servizos	750,1	326,5	423,6	737,2	327,9	409,2	733,0	325,4	407,6
Empresario ou membro de cooperativa	238,9	140,4	98,6	224,9	133,4	91,5	223,5	130,9	92,6
Agricultura e pesca	54,1	24,9	29,2	53,7	25,8	27,9	51,0	22,7	28,3
Industria	18,3	13,7	4,6	14,9	11,8	3,1	19,6	15,2	4,5
Construción	29,1	27,5	1,6	26,1	24,2	1,9	26,7	25,1	1,7
Servizos	137,5	74,3	63,2	130,2	71,6	58,6	126,1	68,0	58,2
Axudas familiares	13,4	7,1	6,3	12,2	6,3	5,9	11,3	6,1	5,2
Agricultura e pesca	7,2	4,1	3,1	7,7	4,6	3,1	6,7	4,1	2,6
Industria	1,0	0,3	0,6	0,5	0,1	0,4	0,7	0,3	0,4
Construción	0,4	0,1	0,3	0,5	0,1	0,4	0,4	0,1	0,3
Servizos	4,8	2,5	2,3	3,5	1,5	2,0	3,5	1,6	1,9
Asalariados	898,8	481,0	417,7	863,2	460,9	402,4	847,9	446,3	401,6
Agricultura e pesca	30,0	24,9	5,1	25,0	20,3	4,7	25,3	20,0	5,4
Industria	174,8	127,2	47,6	156,1	113,1	43,1	155,2	111,4	43,8
Construción	86,2	79,2	7,0	78,6	72,6	6,0	64,2	59,2	5,0
Servizos	607,7	249,7	358,0	603,5	254,9	348,6	603,2	255,7	347,5
Outra situación	0,4	0,2	0,1	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Agricultura e pesca	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	-
Industria	-	-	-	0,1	-	-	-	-	-
Construción	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Servizos	0,1	-	-	0,1	-	-	0,1	0,1	-

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

A desagregación provincial da poboación ocupada en cada sector económico no ano 2011 podemos vela no cadro 4.32.

■ Hai 831.300 persoas traballando no ano 2011 nas provincias occidentais (un 76,8 % do emprego total galego), dúas decimas porcentuais máis que en 2010.

■ O sector servizos, que supón un 67,7% do emprego galego en 2011, ascende nas provincias occidentais ao 69,3%.

Poboación ocupada. Por sector económico e provincia. Galicia. 2011

■ Cadro 4.32

	Total	Agricultura e pesca	Industria	Construción	Servizos
Galicia	1.083,0	83,2	175,5	91,3	733,0
A Coruña	470,5	28,8	70,6	38,4	332,8
Lugo	137,8	25,0	16,6	14,1	82,2
Ourense	113,9	8,3	19,1	11,5	75,1
Pontevedra	360,8	21,1	69,4	27,4	242,9

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

O cadro 4.33 recolle a distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos en Galicia e España. Subliñaremos que:

■ A porcentaxe galega de poboación agro-pesqueira (7,7%), aínda que menor cada ano, é actualmente case o dobre da española (4,2%).

■ Na industria é 1,9 puntos porcentuais maior a poboación ocupada en Galicia que en España (catro décimas máis que en 2010).

■ Na construción coincidían en 2009 as porcentaxes das poboacións ocupadas de Galicia e España. En 2011 a galega supera en sete décimas á española (ao igual que no ano 2010).

■ No sector servizos a diferenza é de 6,3 puntos a prol de España (sete décimas máis que en 2010).

Porcentaxe de persoas ocupadas por sector económico. Galicia/España. 2011

■ Cadro 4.33

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Galicia	100,0	7,7	16,2	8,4	67,7
España	100,0	4,2	14,1	7,7	74,0

Fonte: INE, EPA.

A desagregación porcentual por tipo de contrato (temporal ou indefinido) e sexo que recolle o cadro 4.34 reflicte que, en medias anuais:

■ No ano 2011 un 75,3% dos contratos de Galicia son indefinidos (catro décimas porcentuais máis que no ano anterior); a media estatal é dun 74,7%.

■ A taxa de temporalidade de Galicia (ou porcentaxe da poboación asalariada que ten un contrato de tipo temporal) é en 2011 dun 24,7%, seis décimas por baixo da media estatal, despois de baixar en Galicia e subir na media española no último ano.

■ A taxa de temporalidade feminina de Galicia en 2011 (27,3%) baixou nove décimas, e a das homes repetiu a porcentaxe do ano 2010, cinco décimas por baixo da feminina.

■ A contratación temporal das mulleres en Galicia no ano 2010 era 5,8 puntos superior á dos homes; e en 2011 pechouse o diferencial ata quedar en 4,9 puntos.

Porcentaxe de contratación indefinida e temporal. Galicia/ España. 2009-2011

■ Cadro 4.34

	De duración indefinida			Temporal		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Total						
España	74,6	75,1	74,7	25,4	24,9	25,3
Galicia	73,3	74,9	75,3	26,7	25,1	24,7
Homes						
España	76,2	76,1	75,8	23,8	23,9	24,2
Galicia	75,4	77,6	77,6	24,6	22,4	22,4
Mulleres						
España	72,7	73,9	73,4	27,3	26,1	26,6
Galicia	70,8	71,8	72,7	29,2	28,2	27,3

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA.

A taxa de temporalidade no sector público en Galicia é no ano 2011 dun 22,5% (1,5 puntos porcentuais menos que en 2010 e 1,8 puntos por baixo da media estatal).

Nos capítulos 5 e 7 deste mesmo Informe Sociolaboral se amplía a información venciñada coas modalidades de contratación, polo que remitimos alí ás persoas interesadas en afondar nesta cuestión. Cómpre, iso si, lembrar que unha das principais diverxencias da nosa estrutura sociolaboral coa media da UE ou da OCDE segue a ser a alta temporalidade que temos (pese á forte diminución do último cuatrienio, especialmente polos efectos da “gran recesión” ao non renovarse moitos contratos neste segmento da poboación asalariada). Velaí un bo campo no que continuar a traballar para “homologar” o noso mercado de traballo co dos Estados desenvolvidos cos que queremos converxer.

4.5 Poboación desempregada e taxa de paro

Unha vez rematado o estudo da poboación ocupada, comezamos a análise doutro compoñente da poboación activa —a poboación desempregada— ao través dos datos que proporcionan as Enquisas de Poboación Activa elaboradas polo INE.

Seguindo o esquema utilizado nos epígrafes anteriores, estudaremos primeiramente a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas e as súas taxas de paro. Posteriormente afondaremos na taxa de desemprego galega (por sexos, provincias e grupos de idade) e na distribución da poboación desempregada por tempo de busca de emprego.

O cadro 4.35 recolle, cos datos do cuarto trimestre, a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas no último trienio. Salientaremos que:

■ A suba porcentual do desemprego de Galicia seguiu sendo en 2011 moi elevada (18,1%), moi por riba do incremento medio estatal (12,3%).

■ A poboación desempregada de Galicia representa actualmente un 4,6% do total estatal (tres décimas máis que en 2010), porcentaxe moito menor que o noso peso relativo económico e demográfico no Estado.

■ Nun ano de suba do desemprego en todas as comunidades autónomas, a maior suba porcentual foi a das cidades autónomas, A Rioxa e Navarra; o menor crecemento porcentual tiveróno Aragón, Murcia e Castela-León.

Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2009-2011

■ Cadro 4.35

	Valores absolutos			Distribución porcentual	Variacións anuais	
	Miles				Miles	%
	T IV 09	T IV 10	T IV 11	T IV 11	T IV 11	T IV 11
9 Andalucía	1.034,0	1.127,4	1.248,5	23,7	121,1	10,7
Aragón	86,9	103,3	109,4	2,1	6,1	5,9
Asturias	68,6	79,6	90,5	1,7	10,9	13,7
Baleares	112,4	128,6	146,5	2,8	17,9	13,9
Canarias	293,8	314,4	341,9	6,5	27,5	8,7
Cantabria	35,0	41,0	44,5	0,8	3,5	8,5
C. A Mancha	188,1	211,2	245,6	4,7	34,4	16,3
C. León	166,5	186,8	201,5	3,8	14,7	7,9
Cataluña	643,1	686,8	775,4	14,7	88,6	12,9
C. Valenciana	576,0	575,9	641,3	12,2	65,4	11,4
Extremadura	102,8	118,8	141,3	2,7	22,5	18,9
Galicia	168,4	203,5	240,4	4,6	36,9	18,1
Madrid	498,5	542,0	623,3	11,8	81,3	15,0
Murcia	161,5	186,7	199,1	3,8	12,4	6,6
Navarra	32,2	35,7	42,5	0,8	6,8	19,0
País Vasco	123,1	114,9	133,5	2,5	18,6	16,2
A Rioxa	21,7	24,4	29,2	0,6	4,8	19,7
Ceuta e Melilla	14,0	15,7	19,1	0,4	3,4	21,7
España	4.326,5	4.696,6	5.273,6	100,0	577,0	12,3

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo e Seguridade Social, Coyuntura Laboral*, nº 100, febreiro 2012.

O cadro 4.36 permítenos o seguimento comparativo das taxas de desemprego (porcentaxe de persoas desempregadas sobre a poboación activa) nas distintas comunidades autónomas no último trienio.

■ A taxa de paro foi en 2011 dun 18,3% en Galicia (2,6 puntos porcentuais máis que no ano anterior e 5,4 puntos máis que en 2009). Pese á importante suba da nosa taxa de desemprego, quedou en Galicia 4,6 puntos por baixo da media española; ampliouse o diferencial respecto de 2010 en 1,5 puntos.

■ A clasificación autonómica, ordenada por maior taxa de desemprego, encabézana, un ano máis, Canarias e Andalucía (con taxas superiores ao 30%) e repiten pechándoa Navarra e País Vasco (con taxas inferiores ao 14%).

A desagregación polo IGE dos datos da EPA que lle envía o INE certifica unha das caras máis amargas da actual crise económica: no último trimestre do ano 2011 hai 83.700 familias en Galicia que, tendo cando menos unha persoa activa, teñen desempregados a todas as persoas activas. No último ano houbo unha suba de 9.900 fogares e no bienio 2009-2011, de 22.500 vivendas familiares (crecementos do 20,1% e do 45,6% respectivamente).

A nosa taxa de desemprego de Galicia é máis do dobre que as taxas medias da UE ou da OCDE; velaí unha “diverxencia” real da nosa estrutura económico-social que

cómpre reducir para achegármonos ao nivel medio de benestar do conxunto dos estados cun maior nivel de desenvolvemento económico-social.

Parece que non é esta a preocupación principal actualmente na axenda política, porque e a presión dos mercados financeiros internacionais está condicionándoa de tal xeito que a diminución do endebedamento público pasou a ter o protagonismo principal, deixando nun segundo plano unha política económica anticíclica na que os poderes públicos prioricen a saída da crise económica co estímulo de axudas públicas que contribúan á creación do tan necesario emprego, nun tempo en que xa tantos miles de familias están a sufrir as consecuencias dunha desfeita económica que eles non causaron.

Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2009-2011

■ Cadro 4.36

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais (en puntos porcentuais)		
	T IV 09	T IV 10	T IV 11	T IV 09	T IV 10	T IV 11
Andalucía	26,3	28,4	31,2	4,6	2,0	2,9
Aragón	13,3	16,1	16,8	3,7	2,8	0,8
Asturias	14,2	16,7	18,9	4,3	2,4	2,2
Baleares	19,5	22,2	25,2	7,2	2,7	3,0
Canarias	26,9	29,0	30,9	5,7	2,1	2,0
Cantabria	12,6	14,9	15,9	3,7	2,3	1,0
C. A Mancha	19,2	21,3	24,4	4,3	2,1	3,1
C. León	14,2	15,8	17,2	3,0	1,6	1,4
Cataluña	17,0	18,0	20,5	5,2	1,0	2,5
C. Valenciana	22,6	22,9	25,4	7,7	0,4	2,5
Extremadura	21,3	23,9	28,6	3,3	2,6	4,7
Galicia	12,9	15,7	18,3	3,1	2,8	2,6
Madrid	14,7	15,8	18,5	4,5	1,1	2,8
Murcia	22,5	25,0	26,8	6,9	2,5	1,8
Navarra	10,5	11,6	13,8	2,4	1,1	2,2
País Vasco	11,8	10,9	12,6	3,5	-0,9	1,7
A Ríoxa	13,7	15,7	18,7	4,0	2,0	3,0
Ceuta e Melilla	23,0	25,4	28,6	6,9	2,4	3,2
España	13,9	18,8	22,9	5,3	1,5	2,5

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo e Seguridade Social, Coyuntura Laboral*, nº 100, febreiro 2012.

A desagregación por sexos no último sexenio das taxas de desemprego que figuran no cadro 4.37 permite observar que:

■ Subiron dous puntos porcentuais en 2011 en Galicia as taxas de desemprego (a dos homes, a das mulleres e a global).

■ A taxa feminina de Galicia en 2011 está 1,7 puntos por riba da masculina (repítese o diferencial do ano anterior); este diferencial é o menor do último sexenio e o proceso de aproximación se produciu en todos e cada un dos anos estudados, agás en 2011. Dun diferencial de 5,3 puntos en 2006 pasouse a 1,7 puntos no bienio 2010-2011.

■ A taxa de desemprego de Galicia dobra en 2011 o nivel que tiña en 2007

■ A taxa masculina medrou a un ritmo moi por riba da feminina no período analizado, de xeito que a masculina case triplica en 2011 á taxa de paro de 2007, mentres que a feminina actual non chega a dobrar a de 2007.

**Taxa de desemprego. Por sexos.
Galicia. 2006-2011**

■ Cadro 4.37

	Total	Homes	Mulleres
2006	8,5	6,1	11,4
2007	7,6	5,7	10,0
2008	8,7	7,4	10,4
2009	12,6	11,8	13,6
2010	15,4	14,6	16,3
2011	17,4	16,6	18,3

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA.

A desagregación por sexos e grupos de idade das taxas de desemprego de Galicia e o total español que figuran no cadro 4.38 reflicte que:

■ A taxa de desemprego galega no grupo de idade das persoas menores de 25 anos en 2011 é moi alto (37,6%), medrou 2,2 puntos porcentuais no último ano e triplica o índice medio de paro do resto das persoas desempregadas. Con todo, está 8,7 puntos por baixo da taxa española nese grupo de idade (46,3%).

■ A taxa de desemprego máis alta en Galicia no ano 2011 é o da poboación masculina máis nova (un 38,4%).

■ Cadro 4.38

Taxas de desemprego. Por grupos de idade e sexo. Galicia. 2010-2011

	Total		Menos de 25 anos		25 a 54 anos		55 e máis	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Total	15,40	17,42	35,41	37,64	14,64	16,92	9,05	10,62
Homes	14,62	16,64	34,38	38,35	13,72	15,83	9,03	10,41
Mulleres	16,31	18,30	36,73	36,64	15,69	18,40	9,08	10,83

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005. Fonte: IGE (con datos de: INE, EPA).

A evolución por provincias e sexos da taxa de desemprego do último bienio figura no cadro 4.39, e reflicte que:

■ En 2011 a taxa global de paro medrou nas catro provincias.

■ Tanto globalmente como en cada un dos sexos, Lugo segue a ser en 2011 a provincia con menor taxa de desemprego.

■ Nas catro provincias é maior a taxa de desemprego feminina que a masculina. O maior diferencial por sexos séguese a dar en Ourense (1,9 puntos) e o menor (1,2 puntos) en Lugo.

**Taxas de desemprego. Por sexo e provincia.
Galicia. 2009-2011**

■ Cadro 4.39

	Total	Homes	Mulleres
2009			
Galicia	12,6	11,8	13,6
A Coruña	11,6	10,7	12,6
Lugo	9,3	8,5	10,2
Ourense	10,3	9,2	11,6
Pontevedra	15,5	14,8	16,5
2010			
Galicia	15,4	14,6	16,3
A Coruña	14,0	13,0	15,2
Lugo	10,9	10,4	11,5
Ourense	16,5	15,0	18,4
Pontevedra	18,3	17,9	18,8
2011			
Galicia	17,4	16,6	18,3
A Coruña	16,0	15,1	16,9
Lugo	12,0	11,4	12,6
Ourense	18,0	17,1	19,0
Pontevedra	20,9	20,1	21,8

Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

No cadro 4.40 recolleemos a distribución da poboación desempregada galega no último cuatrienio segundo o tempo de busca no emprego. Salientaremos que:

■ Subiu en 2011 o número de persoas desempregadas nos dous chanzos de maior duración (especialmente no de “dous anos ou máis”) e no de “menos de seis meses” e baixou no das persoas que levan desempregadas “de seis meses a menos dun ano”. Creceu tamén o número de persoas que xa atoparan traballo no tempo de facerse as entrevistas da EPA.

■ Subiu con moita intensidade no ano 2011 en Galicia o desemprego de longa duración (o das persoas que levan máis dun ano á procura dun posto de traballo), acadando 106.800 persoas, fronte ás 81.300 do ano anterior, ás 49.100 do ano 2009 ou ás 30.600 de 2008.

■ **Cadro 4.40** **Persoas desempregadas por tempo de búsqueda de emprego. Galicia. 2008-2011**

	2008	2009	2010	2011
Tempo de búsqueda de emprego				
Total persoas desempregadas	114,7	165,9	200,3	228,3
Xa atoparon emprego	15,5	11,8	9,4	11,5
Menos de 6 meses	55,2	71,9	67,5	72,9
De 6 meses a menos dun ano	13,4	33,2	42,1	37,1
Dun ano a menos de 2	14,2	25,8	46,3	55,0
2 anos ou máis	16,4	23,3	35,0	51,8

Datos en miles de personas. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

O cadro 4.41 permítenos afondar no desemprego de longa duración en Galicia, mediante a comparanza cos datos estatais por sexos e por tempo de busca de emprego. Sobrancearemos que:

■ A porcentaxe de persoas desempregadas que levan dous anos ou máis nesa situación é en 2011 lixeiramente menor en Galicia (22,7 %) que no conxunto estatal (24,7%); subiu no total estatal moito máis (7,8 puntos porcentuais) que en Galicia (5,2 puntos).

■ A porcentaxe de persoas desempregadas que levan “de seis meses a menos dun ano” é lixeiramente maior na media estatal que en Galicia, mentres que ocorre o contrario no chanzo de “un ano a menos de dous anos”.

■ **Cadro 4.41** **Porcentaxe de persoas desempregadas⁽¹⁾. Por tempo de búsqueda de emprego. Galicia/España. 2008-2011**

	2008		2009		2010		2011	
	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia
6 meses a menos dun ano	14,8	11,7	21,7	20,0	19,2	21,0	16,5	16,3
Dun ano a menos de 2	11,5	12,4	18,0	15,5	25,6	23,1	23,5	24,1
2 anos ou máis	9,8	14,3	10,5	14,0	16,9	17,5	24,7	22,7

(1) Porcentaxe respecto do total de persoas desempregadas de Galicia ou de España. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.
Fonte: INE, EPA.

4.6 O paro rexistrado 2011

Os datos para a elaboración da estatística do paro rexistrada na comunidade autónoma obtéñense da oficina de Emprego de onde o colectivo de desempregados se inscribe co fin de solicitar servizos de intermediación laboral, formación, información de prestacións, etc. Recollidos os datos a través dunha entrevista ocupacional co demandante, introdúcense no sistema Informático do SPEE que remite dentro dos cinco primeiros días hábiles de cada mes, os datos procesados por provincias á Dirección Xeral de Formación e Colocación para a elaboración das estatísticas autonómicas.

Dentro do colectivo de parados, son obxecto de tratamento, aqueles que teñen demandas pendentes de satisfacer o último día do mes, agás os que atopen nalgunha das situacións establecidas en o 11 de Marzo de 1.985 (BOE de 14/3/85):

- Demandantes que solicitan outro emprego compatible co que exercen (pluriemprego).
- Demandantes, que estando ocupados, solicitan un emprego para cambialo polo que teñen (Mellora de emprego).
- Preceptores de prestacións por desemprego que realicen traballos de colaboración social (perciben a prestación por desemprego completada pola realización do traballo de colaboración social).
- Pensionistas de xubilación, invalidez absoluta, grande invalidez ou igual ou maiores de 65 anos (xubilados).
- Demandantes de emprego por un período inferior a 3 meses (Emprego conxuntural).
- Demandantes de traballo parcial inferior a 20 horas semanais (Xornada <20 horas).
- Menores de 25 anos que cursen estudos de ensinanzas oficiais reguladas ou superando esta idade sexan demandantes de primeiro emprego (Estudantes).
- Asistentes a Cursos de Formación Profesional Ocupacional superiores a 20 horas lectivas á semana, teñan unha bolsa polo menos de manutención e sexan demandantes de primeiro emprego (Estudantes).
- Aqueles preceptores de prestacións por desemprego que a compatibilizan con traballo a tempo parcial (Compatibilidade prestacións).
- Demandantes coa demanda suspendida en tanto permanezan nesa situación xa que a suspensión da demanda, que xeralmente se tramita a petición do demandante e por causa que o xustifique, interrompe a busca de emprego (Exemp: I.T.) (demandas suspendidas).
- Demandantes que están a percibir o subsidio agrario ou que esgotándoo, non transcorra un período superior a un ano dende o día do nacemento do dereito (traballadores eventuais agrícolas subsidiados).

Demandantes que rexeiten accións de inserción laboral axeitadas ás súas características (rexeitamento de accións de inserción laboral).

- Demandantes sen dispoñibilidade inmediata para o traballo, como demandantes inscritos para participar nun proceso de selección dun posto de traballo determinado, solicitantes de emprego soamente no estranxeiro, de emprego só a domicilio, de Expediente de regulación de emprego, etc... (Outras causas).

Existe un grande número de situacións ás que as demandas de emprego pendentes nas Oficinas de Emprego non se consideran incluídas no concepto de paro rexistrado, e nalgunha delas, talvez, sería discutible a súa non inclusión, ao que hai que engadir que nalgúns casos as baixas expectativas de atopar traballo a través dos Servizos Públicos de Emprego provoca a non inscrición como demandante, así como a obriga da renovación da demanda de emprego cada 3 meses.

Por estas razóns considéranse máis fiables os datos da EPA. Moitos dos catalogados como parados rexistrados serían clasificados como inactivos se se lles aplicase o cuestionario EPA.

No ano 2.005 implantouse un novo sistema informático que afecta significativamente ao número de parados rexistrados, debido á eliminación de clases de clasificación obsoletas e á corrección do tratamento de determinados colectivos. Os incrementos do paro rexistrado que se poden observar, a partir da implantación o 4/05/05, do programa SISPE, tanto en Galicia coma en España, non se corresponden a un incremento real do paro, senón a unha mellor recollida de información do SISPE. O anterior sistema chamado SILE, subestimaba a cifra do paro rexistrado en preto de 30.000 persoas en Galicia.

Neste sentido actualizouse a base de datos, reconstruíndo os datos a nivel nacional, entre o ano 2001 e abril de 2005, ata a implantación definitiva do SISPE o 4/05/05, para poder realizar comparacións sobre o paro rexistrado.

Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2011

■ Cadro 4.42

	Parados Decembro 2011	Variacións anuais	
		Variación absoluta	% Variación
Andalucía	969.152	65.153	7,12
Aragón	101.982	9.313	10,05
Asturias	90.537	9.338	11,50
Baleares	98.087	6.799	7,45
Canarias	265.569	10.949	4,30
Cantabria	49.273	5.116	11,59
C. A Mancha	225.842	20.708	10,09
C. León	208.475	13.866	7,13
Cataluña	614.244	51.571	9,17
C. Valenciana	535.036	33.721	6,73
Extremadura	135.398	15.501	12,93
Galicia	258.234	20.921	8,82
Madrid	488.709	26.781	5,80
Rexión de Murcia	142.921	13.986	10,85
Navarra	46.946	3.935	9,15
País Vasco	145.394	9.433	6,94
A Ríoxa	25.381	2.975	13,28
Ceuta	10.822	1.776	19,63
Melilla	10.357	444	4,48
España	4.422.359	322.286	7,86

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia / SEPE.

Deste cadro extráese:

■ O aumento do paro en Galicia alcanzou un 8.82% de suba con respecto ao ano anterior; mentres que os datos da media de España son menos negativos, cun subida do desemprego do 7.86%

■ O número absoluto de parados en 2011 incrementouse en 20.921 persoas en comparación a decembro de 2010 e a taxa de paro alcanzou o 19.66%, mentres que a media do conxunto do Estado foi 19.16%

■ A achega de Galicia no paro rexistrado estatal foi de 5.84%.

A evolución do paro rexistrado en Galicia (cadro 4.43) e a taxa de paro reflicten unha tendencia á alza dende o ano 2008.

Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia 2008-2011

■ Cadro 4.43

	Nº Parados	Taxa de paro
2008	189.903	14,34
2009	222.839	16,97
2010	237.313	18,30
2011	258.234,00	19,66

Datos de decembro de cada ano.

Fonte: Oficinas de emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar. Informe do paro rexistrado.

O paro rexistrado por provincias (cadro 4.44) toma como variables a idade (<25 ANOS Y >25 ANOS) e o sexo.

■ Cadro 4.44

Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2011

	Paro mes	Menores de 25 anos			Maiores de 25 anos		
		Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
A Coruña	101.652	7.840	4.402	3.438	93.812	45.144	48.668
Lugo	25.405	2.347	1.296	1.051	23.058	11.716	11.342
Ourense	28.217	2.414	1.328	1.086	25.803	12.443	13.360
Pontevedra	102.960	8.849	5.018	3.831	94.111	44.428	49.683
Galicia	258.234	21.450	12.044	9.406	236.784	113.731	123.053

Datos de decembro de 2011.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

Por provincias (cadro 4.45) en todas produciuse un aumento do paro rexistrado.

Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2011

■ Cadro 4.45

	Nº Parados Dec. 2011	Taxa de paro	Variación Decembro 2010	%
A Coruña	101.652	18,14	7.979	8,52
Lugo	25.405	16,18	2.053	8,79
Ourense	28.217	20,46	1.737	6,56
Pontevedra	102.960	22,47	9.152	9,76

Datos de decembro 2011.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

Se comparamos estes valores cos estatais, observamos que Ourense e Pontevedra superan a taxa española (19,16%), mentres que A Coruña (18,14%) e Lugo (16,18%) quedan por debaixo.

As taxas de paro rexistrado en Galicia en 2011 por sexo e grupo de idade (cadro 4.46), mostran unha taxa do 23,62% para os menores de 25 anos e unha taxa do 19,36% para os maiores de 25 anos.

■ Cadro 4.46

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2011

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	23,71	17,46
Mulleres	23,52	21,53

Datos de decembro 2011.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

Se á variable de idade engadimos a variable sexo, observamos que a taxa maior se dá en mulleres menores de 25 anos.

En decembro/11 o total de homes parados rexistrados alcanzaban os 125.775, o que supoñía un 48,71% do total da poboación parada, fronte a unha poboación parada feminina de 132.459 mulleres que representaban o 51,29% do total. En 2010 estas porcentaxes foron do 46,88% e do 53,12%, respectivamente, o que pon de manifesto a redución de diferenzas por sexos na poboación parada.

Tanto a poboación parada masculina, como a feminina aumentaron en 2011. A taxa de paro rexistrado no grupo de homes aumentou 2.3 puntos, pasando do 15,62% de 2010 ao 17,92% de 2011, e no grupo de mulleres o aumento foi menor; quedando a taxa de paro rexistrado en 21,66% en 2011, fronte ao 20,95% de 2010.

Aínda que a repartición do número de parados rexistrados prexudica claramente ao colectivo feminino, apréciase unha lixeira melloría na repartición porcentual; o aumento do desemprego prexudicou en maior medida aos homes.

Aumentaron as diferenzas entre o grupo de mulleres <25 anos (23,52%) e o grupo de mulleres >25 anos (21,53%), mentres que no grupo de homes, os menores de 25 anos (23,71%) reduciron levemente a distancia co grupo de maiores de 25 anos (17,46%).

A distribución por sectores do paro rexistrado (cadro 4.47) comparándoo co ano anterior reflicte un aumento en todos eles.

Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2011

■ Cadro 4.47

	Parados Decembro 2011	Variación decembro 2010	% Variación
Agricultura e pesca	7.225	708	10,86
Industria	40.327	3.430	9,30
Construción	44.807	6.277	16,29
Servizos	138.341	11.399	8,98
Sen emprego anterior	27.534	-893	-3,14

Datos de decembro 2011.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

O sector Servizos segue sendo o que máis desempregados rexistra superando á suma dos outros tres sectores produtivos, Agricultura e pesca, Industria, Construción e sen emprego anterior, xuntos.

Se os comparamos co 2010, pon de manifesto unha suba en todos os sectores, especialmente en Construción (16,29%) e a única diminución prodúcese en “sen emprego anterior” (-3,14%)

O menor aumento do paro rexistrado produciuse no sector servizos,

Comparando estes datos cos do conxunto de España apreciamos que se produciu o maior aumento no sector de Agricultura (15,08%), seguido de Servizos (10,14%). Os resultados globais reflicten unha suba do 7,86%.

O paro rexistrado por nivel académico e provincia reflíctese no cadro 4.48 onde se aprecia un maior rexistro de parados no grupo con Certificado de Estudos Primarios 75.494 persoas desempregadas parados (71.955 en 2010) e EGB 72.068 persoas desempregadas (68.855 en 2010) Estes dous colectivos xuntos supoñen un 57,14%.

■ Cadro 4.48

Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2011

	Sen estudos	Sen certif. estudios prim.	Con certif. estudios prim.	EXB	BUP	FP	Estudios medios	Estudios superiores
A Coruña	7.730	8.983	24.517	26.452	8.113	14.263	4.779	6.815
Lugo	1.190	2.103	7.658	6.420	1.779	3.550	1.385	1.320
Ourense	246	2.035	9.766	7.789	2.604	3.413	1.230	1.134
Pontevedra	1.321	5.352	33.553	31.407	7.916	14.654	3.741	5.016
Galicia	10.487	18.473	75.494	72.068	20.412	35.880	11.135	14.285

Datos de decembro de 2011.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

Mediante o rexistro de parados recollido nas Oficinas de Emprego de Galicia pódese facer unha división por concellos e bisbarras, tendo en conta as variables de idade, sexo e sectores económicos. Esta distribución posibilita unha análise máis detallado da situación de cada zona xeográfica e a conseguinte planificación de accións e recursos para emendar as carencias e deficiencias de programas específicos que reduzan o número de parados (cadro 4.49)

■ Cadro 4.49

Paro rexistrado por comarcas. Por idades e sectores económicos. Galicia. 2011

Comarcas	Paro mes actual	Distribución por idades						Distribución por sectores económicos				
		Menores de 25 anos			Resto de idades			Agric./gand.	Industria	Construc.	Servizos	Sen emprego
		Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres					
A Barcala	1.120	83	46	37	906	534	503	31	153	302	536	98
Muros	1.172	72	48	24	1.097	535	565	85	171	302	540	74
Noia	2.911	256	133	123	2.465	1.313	1.342	160	390	743	1.328	290
O Sar	1.699	159	96	63	1.358	746	794	38	387	320	771	183
Ordes	2.888	221	133	88	2.667	1.294	1.373	68	662	691	1.186	281
Ortegal	901	92	48	44	809	412	397	54	123	162	494	68
Santiago	14.449	1.054	563	491	13.395	6.538	6.857	204	1.373	2.453	8.853	1.566
Terra de Melide	1.003	102	59	43	901	424	477	35	168	217	390	193
Terra de Soneira	1.755	151	97	54	1.604	805	799	95	287	509	707	157
Xallas	1.247	95	60	35	1.152	661	491	42	207	465	446	87
A Coruña	34.106	2.217	1.243	974	31.889	15.249	16.640	460	4.388	4.966	21.166	3.126
Arzúa	1.278	126	69	57	1.152	594	558	55	177	302	587	157
Barbanza	6.321	666	351	305	5.665	2.643	3.022	300	1.287	1.239	2.890	605
Bergantiños	8.020	674	406	268	7.346	3.601	3.745	174	2.070	2.334	2.830	612
Betanzos	2.848	250	147	103	2.598	1.348	1.250	60	439	525	1.550	274
Eume	2.069	146	85	61	1.923	1.002	921	34	372	366	1.120	177
Ferrol	15.551	1.287	715	572	14.264	6.495	7.769	261	2.180	2.507	8.346	2.257
Fisterra	2.314	199	103	96	2.115	950	1.165	116	253	518	1.183	244
A Fonsagrada	302	28	15	13	274	171	103	44	22	69	140	27
A Mariña Central	1.981	180	93	87	1.801	831	970	62	207	413	1.090	209
A Mariña Occidental	1.955	214	114	100	1.741	718	1.023	83	148	283	1.217	224
A Mariña Oriental	1.082	92	47	45	990	492	498	30	138	212	610	92
A Ulloa	547	60	32	28	487	261	226	39	72	135	254	47
Chantada	940	91	49	42	849	497	352	65	115	182	481	97
Lugo	10.055	935	527	408	9.120	4.425	4.695	259	778	1.483	6.230	1.305
Meira	270	22	13	9	248	145	103	17	28	48	145	32
Os Ancares	628	56	40	16	572	367	205	48	58	163	313	46
Quiroga	525	35	23	12	490	275	215	34	108	91	251	41
Sarria	1.714	135	76	59	1.579	822	757	72	261	312	906	163
Terra Chá	2.895	276	150	126	2.619	1.544	1.075	64	455	748	1.354	274
Terra de Lemos	2.511	223	117	106	2.288	1.168	1.120	123	287	460	1.313	328
A Limia	2.074	172	97	75	1.902	914	988	156	345	398	956	219
Allariz-Maceda	1.004	97	48	49	907	430	477	65	201	185	462	91
Baixa Limia	604	51	27	24	553	308	245	34	35	135	326	74
O Carballiño	2.462	187	103	84	2.275	1.137	1.138	80	343	507	1.231	301
O Ribeiro	1.462	107	62	45	1.355	697	658	76	249	257	730	150
Ourense	12.768	1.213	646	567	11.555	5.368	6.187	314	1.584	1.780	7.558	1.532
Terra de Caldelas	163	11	7	4	152	97	55	12	13	26	91	21
Terra de Celanova	1.512	114	70	44	1.398	706	692	79	224	259	727	223
Terra de Trives	299	18	12	6	281	169	112	8	34	81	159	17
Valdeorras	2.188	205	117	88	1.983	902	1.081	58	625	300	957	248
Verín	3.128	209	121	88	2.919	1.419	1.500	194	453	625	1.412	444
Viana	553	30	18	12	523	296	227	36	70	133	280	34
A Paradanta	1.330	112	71	41	1.218	678	540	63	209	319	609	130
Caldas	4.298	386	232	154	3.912	1.957	1.955	101	1.051	1.065	1.653	428
O Baixo Miño	5.802	578	335	243	5.224	2.490	2.734	346	1.126	1.123	2.555	652
O Condado	5.189	476	277	199	4.713	2.188	2.525	211	932	989	2.653	404
Deza	3.114	316	165	151	2.798	1.444	1.354	113	720	693	1.193	395
O Morrazo	9.395	852	492	360	8.543	3.981	4.562	560	1.842	1.298	4.715	980
O Salnés	12.764	1.241	725	516	11.523	5.640	5.883	314	1.999	2.685	6.715	1.051
Pontevedra	12.537	1.094	612	482	11.443	5.635	5.808	327	1.571	2.442	6.784	1.413
Tabeirós-Terra de Montes	2.503	227	135	92	2.276	1.167	1.109	83	383	632	1.103	302
Vigo	46.028	3.567	1.974	1.593	42.461	19.248	23.213	783	8.554	5.355	26.245	5.091
Total	258.234	21.450	12.044	9.406	236.278	113.731	123.053	7.225	40.327	44.807	138.341	27.534

Datos de decembro. En miles.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo e Benestar (Informe do paro rexistrado).

4.7 A poboación inactiva

No cadro 4.50 reflíctense os datos da poboación inactiva en Galicia, diferenciándoo por provincias e situación de inactividade, así como os datos dos 2 anos anteriores, co fin de poder apreciar a súa evolución.

Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2008-2011

■ Cadro 4.50

	2008	2009	2010	2011
Total				
A Coruña	429,3	419,6	426	413
Lugo	155,2	154,9	144,9	146
Ourense	146,3	153,7	148,4	147
Pontevedra	342,0	350,7	366,3	353,8
Galicia	1.072,8	1.078,9	1085,6	1059,8
Estudantes				
A Coruña	62,7	61,7	67	64,5
Lugo	15,5	19,8	19,1	16,6
Ourense	15,8	15,2	15	14,8
Pontevedra	53,8	51,7	56,6	54,1
Galicia	147,8	148,4	157,7	150
Retirados, xubilados e pensionistas				
A Coruña	202,3	218,2	211,3	214
Lugo	101,4	94,9	90,8	98
Ourense	88,0	91,7	91,6	93,7
Pontevedra	163,6	167,8	181,5	186,4
Galicia	555,3	572,6	575,2	592,1
Labores da casa				
A Coruña	108,6	92	97,6	87,7
Lugo	23,3	25,4	22,4	19,5
Ourense	26,0	28,4	26	25
Pontevedra	82,5	85,7	88,2	79,4
Galicia	240,4	231,5	234,2	211,6
Outros				
A Coruña	48,2	44,9	47,8	43,9
Lugo	12,5	13,5	12,4	11,3
Ourense	14,2	17	15,2	12,7
Pontevedra	33,9	42,6	38,4	32,1
Galicia	108,8	118,0	113,8	100
Non sabe.Non refire estado inactividade				
A Coruña	7,4	2,7	2,2	3,2
Lugo	2,5	1,3	0,2	0,5
Ourense	2,2	1,3	0,5	0,8
Pontevedra	8,3	2,9	1,6	1,8
Galicia	20,4	8,2	4,5	6,3

Miles de persoas.

Fonte: INE. EPA. Elaboración do IGE (2011/IV) a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

Como en anos anteriores mais da metade das persoas inactivas se atopa no grupo de “retirados, xubilados, pensionistas” 55,85%.

A continuación atopamos a categoría de “labores do fogar”, con resultados similares ao ano anterior, 19,97%.

O grupo de “estudantes” representa o 14,16% da poboación inactiva.

Destaca a suba da poboación inactiva en Pontevedra, mentres que en Ourense baixa.

A categoría de “retirados, xubilados, pensionistas” sobe en todas as provincias.

■ **Cadro 4.51**

Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2011

	Total	Estudiante	Xubilado ou prexubilado	Labores do fogar	Incapacitado permanente	Perceptor de pensión dis- tinta de xubilación ou prexubilación	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	15.393,5	2.445,2	5.544,0	4.144,3	1.138,7	1.743,6	377,7
Andalucía	2.797,3	493,0	832,4	812,2	254,5	325,4	79,8
Aragón	461,4	70,8	174,0	124,0	37,4	50,2	5,0
Asturias	446,9	56,0	183,8	109,7	41,9	48,1	7,4
Baleares	313,0	51,8	119,5	83,5	15,6	32,3	10,3
Canarias	651,3	123,2	191,2	179,2	61,7	75,3	20,7
Cantabria	215,9	32,0	78,1	56,8	17,9	25,4	5,7
C. León	956,1	127,7	373,3	269,3	53,7	112,2	19,9
C. A Mancha	704,6	110,2	215,9	236,1	45,8	77,2	19,4
Cataluña	2.238,6	304,8	909,8	568,3	108,2	302,3	45,2
C. Valenciana	1.670,6	263,3	650,0	425,2	145,8	156,0	30,3
Extremadura	413,8	67,5	117,7	126,5	37,5	50,5	14,1
Galicia	1.065,7	149,5	475,5	216,6	89,4	114,8	19,9
Madrid	1.889,3	341,8	676,9	513,8	99,0	190,9	66,9
Murcia	453,9	82,4	144,6	131,0	45,4	42,4	8,1
Navarra	204,0	32,9	76,3	53,0	15,1	23,1	3,6
País Vasco	754,1	111,9	275,6	192,5	59,1	100,2	14,8
A Ríoxa	105,3	14,8	39,3	30,5	6,2	11,0	3,5
Ceuta	26,3	5,2	4,9	9,2	2,2	3,2	1,6
Melilla	25,4	6,4	5,2	6,9	2,3	3,1	1,5

(1) A categoría “Outras situacións” inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar. Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2011.

Para finalizar podemos facer unha breve análise da situación de “Os inactivos” no resto das comunidades autónomas.

■ Cadro 4.52

Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2011
Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	Estudante	Xubilado ou prexubilado	Labores do fogar	Incapacitado permanente	Perceptor de pensión distinta da de xub. ou prexub.	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	100,0	15,9	36,0	26,9	7,4	11,3	2,5
Andalucía	100,0	17,6	29,8	29,0	9,1	11,6	2,9
Aragón	100,0	15,3	37,7	26,9	8,1	10,9	1,1
Asturias	100,0	12,5	41,1	24,6	9,4	10,8	1,6
Baleares	100,0	16,6	38,2	26,7	5,0	10,3	3,3
Canarias	100,0	18,9	29,4	27,5	9,5	11,6	3,2
Cantabria	100,0	14,8	36,2	26,3	8,3	11,8	2,7
C. León	100,0	13,4	39,0	28,2	5,6	11,7	2,1
C. A Mancha	100,0	15,6	30,6	33,5	6,5	11,0	2,7
Cataluña	100,0	13,6	40,6	25,4	4,8	13,5	2,0
C. Valenciana	100,0	15,8	38,9	25,5	8,7	9,3	1,8
Extremadura	100,0	16,3	28,4	30,6	9,1	12,2	3,4
Galicia	100,0	14,0	44,6	20,3	8,4	10,8	1,9
Madrid	100,0	18,1	35,8	27,2	5,2	10,1	3,5
Murcia	100,0	18,2	31,9	28,9	10,0	9,3	1,8
Navarra	100,0	16,1	37,4	26,0	7,4	11,3	1,7
País Vasco	100,0	14,8	36,5	25,5	7,8	13,3	2,0
A Ríoxa	100,0	14,1	37,4	29,0	5,9	10,4	3,3
Ceuta	100,0	19,9	18,7	35,1	8,4	12,0	6,1
Melilla	100,0	25,2	20,3	27,0	9,2	12,2	6,0

(1) A categoría "Outras situacións" inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar. Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2011.

Ao igual que o ano anterior, Galicia segue sendo a comunidade con maior porcentaxe de persoas inactivas no grupo de "xubilados e prexubilados" 44,3% (43,3% en 2010), seguido de Principado de Asturias (41,1%). A media Nacional é de 36% (35% en 2010).

No grupo de "estudantes" a porcentaxe de Galicia 14% (14,1% en 2010) é inferior ao resto das comunidades autónomas (España 15,9%).

A porcentaxe de inactivos no grupo de "labores do fogar" segue sendo o mais baixo do total de España e con tendencia a diminuír 20,3% (21,7% en 2010) e 26,9% en España.

No ano 2011 diminúo o % de "incapacitados permanentes" pasando a un 8,4% (10% en 2010). Volve ser ón de Murcia a que rexistra a maior porcentaxe nesta categoría, 10% (España 7,4%).

Por idade destaca:

■ A maior porcentaxe de inactivos dáse nos maiores de 65 anos co 55,1% (49,6% en España). Castela-León é a comunidade coa porcentaxe mais alto neste tramo de idade (56,2%) e Ceuta é a que o ten máis baixo (31,4%)

■ Séguenlle os pertencentes ao grupo de idade de 55 a 64 anos co 15,3% (15,8% en España). País Vasco é a comunidade que ten un maior número de inactivos neste tramo de idade (18%) e Melilla a que menos (10,6%)

■ En Galicia en menor porcentaxe de inactivos por grupo de idade atópase no intervalo de 25 a 34 anos co 4,5% (5,3% en España). A Rioxa é a comunidade cunha porcentaxe mais baixo neste tramo (3,6%) e Melilla a comunidade co % máis alto (12,3%).

■ **Cadro 4.53**

Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2011
Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 34 anos	De 35 a 44 anos	De 45 a 54 anos	De 55 a 64 anos	De 65 e máis anos
Total	100,0	9,3	6,0	5,3	6,1	8,0	15,8	49,6
Andalucía	100,0	10,3	6,7	6,4	7,4	10,1	16,1	43,0
Aragón	100,0	8,6	5,6	4,6	5,3	6,6	14,4	55,0
Asturias	100,0	6,1	5,3	4,7	5,3	9,8	17,9	50,9
Baleares	100,0	10,7	6,1	6,6	7,1	7,9	14,2	47,3
Canarias	100,0	10,9	7,2	6,7	7,5	9,7	16,2	41,8
Cantabria	100,0	8,0	5,9	5,3	6,1	8,7	17,6	48,3
C. A Mancha	100,0	7,3	5,3	4,2	5,1	7,3	14,5	56,2
C. León	100,0	9,6	5,8	5,0	6,4	9,0	14,2	49,7
Cataluña	100,0	9,1	4,8	4,5	5,3	6,3	15,9	54,1
C. Valenciana	100,0	9,3	5,6	5,7	6,4	8,1	16,7	48,2
Extremadura	100,0	9,4	6,8	5,2	7,1	9,4	14,5	47,6
Galicia	100,0	7,1	5,8	4,5	5,1	7,1	15,3	55,1
Madrid	100,0	10,2	6,8	5,0	5,3	7,0	15,3	50,4
Murcia	100,0	10,6	6,9	7,9	7,4	8,7	14,9	43,6
Navarra	100,0	9,3	5,5	4,2	5,4	5,5	17,7	52,3
País Vasco	100,0	8,0	5,0	3,9	4,4	6,5	18,0	54,3
A Rioxa	100,0	8,4	6,6	3,6	4,8	7,4	15,7	53,5
Ceuta	100,0	13,6	7,8	12,2	13,0	10,7	11,3	31,4
Melilla	100,0	13,7	10,0	12,3	9,6	9,6	10,6	34,1

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2011.